

UTREDNING OCH FÖRSLAG

ANGÅENDE

BEHOFVET AF YTTERLIGARE KAVALLERI I NORRLAND

UTARBETADE

INOM

KUNGL. LANDTFÖRSVARSDEPARTEMENTET

AF

DÄRTILL GENOM NÅDIG GENERALORDER DEN 30. SEPTEMBER 1904,
N:R 1339, BEORDRADE PERSONER.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1905

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Landtförsvars-
departementet.

Genom nådig generalorder den 30. september 1904, n:r 1339, befallde Kungl. Maj:t, att generalintendenten, generalmajoren *K. G. Bildt*, öfversten och chefen för Kungl. Södermanlands regemente *A. O. F. von Arbin*, öfversten och chefen för Kungl. Norrbottens regemente *L. H. Tingsten* samt öfversten i armén, öfverstelöjtnanten vid Generalstaben grefve *E. C. G. Oxenstierna* skulle från och med den 10. därpå följande oktober och tills vidare stå till Herr Statsrådets och Chefens för Kungl. Landtförsvarsdepartementet förfogande för att verkställa utredning angående behovet af ytterligare kavalleri i Norrland och sättet för fyllande af detta behov.

I öfverensstämmelse med nämnda generalorder började undertecknade, för fullgörande af det sålunda gifna uppdraget, sitt arbete den 10. oktober 1904. Förhandlingarna hafva ledts af undertecknad *Bildt*, i egenkap af den till tjänsterangen främste officeren, och sekreterartjänsten har bestridits af kaptenen vid Generalstaben grefve *C. C. A. Wachtmeister*, som genom nådig generalorder, den 4. oktober 1904, n:r 1353, beordrats att biträda vid verkställandet af den anbefallda utredningen m. m.

Sedan det oss gifna uppdraget med denna dag blifvit fullgjordt, få vi vördsamt härmed öfverlämna: »*Ötredning och förslag angående behöfvet af ytterligare kavalleri i Norrland*».

Särskild mening af undertecknad von Arbin bifogas vördsamt.

Stockholm den 31. januari 1905.

K. G. BILDT.

AXEL VON ARBIN.

LARS TINGSTEN.

E. OXENSTIERNA.

Carl Fr:son Wachtmeister.

Utredning och förslag angående behovet af ytterligare kavalleri i Norrland.

I. Utredning angående behovet af ytterligare kavalleri i Norrland.

1. I allmänhet.

Den förläggning i fredstid, som de svenska kavalleriregementena — med tillsammans 45 skvadroner i södra och mellersta Sverige, däraf 25 skvadroner i Skåne, samt med allenast 5 skvadroner i Norrland — för närvarande innehafva, synes i och för sig icke motsvara vårt lands nuvarande strategiska förhållanden, dess militära läge och sannolika krigsskådeplatser.

Om man bortser från Jämtlands hästjägarkårs för några år sedan — i samband med Norrlands dragonregementes organisation — verkställda förflyttning till Västerbotten (Umeå) samt några mindre, i stort sedt föga inverkan på jämkningar af vissa andra kavalleritruppförbands förläggnings- eller garnisonsorter, kan vårt kavalleris nuvarande fördelning inom olika delar af landet betraktas såsom nära nog sekelgammal. Någon ändring af mera genomgripande art uti kavalleriets förläggning kunde naturligen icke ske, så länge den större delen af detsamma uppsattes genom indelningsverket. Ända till år 1893 rekryterades endast 10 skvadroner genom värfning, under det att återstoden eller 37 skvadroner rekryterades genom rusthålls- och rotehållsinrättningen. På grund af 1892 års urtima riksdags beslut vakanssattes 22 indelta skvadroner, nämligen Skånska husar- och dragonregementena samt Jämtlands hästjägarkår, och genom 1901 års härordning kommer indelningsverket att försvinna äfven vid Lifregementets dragoner och husarer samt Smålands husarregemente, hvilka rege-

menten skola erhålla en organisation, byggd på enahanda grunder som öfriga kavalleritruppförbands.

Men förutom att det sålunda, intill allra senaste tider, legat uti våra militärorganisativa förhållandens säregna natur, att kavalleriet i Norrland icke kunnat blifva föremål för någon annan ökning än den, som skedde år 1892, har det först varit den nuvarande generationen förbehållet att ägna en allt större uppmärksamhet åt försvarsförhållandena i våra nordligaste landskap. Under 1890-talet förvandlades infanterikårerna inom de fyra nordligaste länen till regementen, och under samma tid fick Norrland sitt eget fältartilleriregemente. Med genomförandet af 1901 års härordning skola särskilda artilleri- och ingenjörtruppförband förläggas till Norrbotten. Om det sålunda å ena sidan låter väl förklara sig, att frågan om ytterligare ökning af det norrländska kavalleriet, äfven under de senaste årens arbeten för försvarets stärkande, kommit att stå liksom i bakgrunden, är det å andra sidan äfven förklarligt, att denna fråga numera trängt sig fram på dagordningen. Dess betydelse har nämligen vuxit, i samma mån som man studerat och vunnit ökad insikt uti försvarsförhållandena i norr.

Tanken på behovet af kavalleri i Norrbotten är dock ganska gammal. Den leder sitt ursprung från år 1820, då Kungl. Maj:t i en generalorder den 21. februari nämnda år, n:r 99, uttalade sig om nödvändigheten att i Norrbotten organisera en kavalleritrupp, som kunde tjäna till vedetter, patruller och ordonnanser, samt för fyllande af detta behof anbefallde vidtagandet af vissa förberedande åtgärder. Af orsaker, på hvilka det i detta sammanhang synes obehöfligt att ingå, ledde dessa åtgärder icke till afsedt resultat, utan i sinom tid till bildandet af Norrbottens hästjägarskvadrons fond. Hvad mellersta Norrland angår, har därstädes, såsom bekant, sedan lång tid tillbaka och ända till slutet af 1800-talet funnits ett särskildt kavalleritruppförband, nämligen Jämtlands hästjägarkår.

Numera torde icke finnas fog för den åsikten, att Norrlands landamären i allmänhet samt särskildt öfre Norrland — hvartill torde böra hänföras i främsta rummet Norrbotten, men äfven Västerbotten — och mellersta Norrland, Västernorrland-Jämtland, skulle utgöra mindre sannolika krigsskådeplatser än öfriga delar af vårt land. Krigsskådeplatsen i Norrbotten kan sägas äga en med öfriga sannolika krigsskådeplatser åtminstone jämbördig betydelse. I visst fall kan den blifva den viktigaste. Under sådana omständigheter framträder gifvetvis behovet af kavalleri därstädes i ungefär enahanda grad som i sydligare landsändar, förutsatt dock att förhållandena uti de bygder, som här afses, icke omöjliggöra eller så godt som utesluta an-

vändningen af kavalleristyrkor, som kunna räknas i skvadroner och regementen.

2. Terrängförhållandena i Norrland.

Om man med hänsyn till kavalleriets användning tager i betraktande Norrbotten och det därmed i många afseenden jämförliga Västerbotten, är det visserligen sant, att *terrängen* uti våra båda nordligaste län är en helt annan än den, som Skånes, Östergötlands och Västergötlands slättbygder erbjuda. Äfvenledes företer den ett annat skaplynne än den i mellersta Sverige vanligast förekommande. Men däraf bör icke dragas den slutsatsen, att markförhållandena uti Norrbotten eller Västerbotten skulle vara af den beskaffenhet eller för kavalleriets uppträdande lägga sådana hinder i vägen, att detta truppslag till den styrka, som här kan ifrågasättas och i det följande kommer att föreslås, icke skulle i tillfredsställande grad finna användning för både strategiska och taktiska ändamål. På sättet för kavalleriets användning kommer dock terrängen i fråga att utöfva ett afsevärdt inflytande.

Då man i berörda afseende uppdrager jämförelse mellan Norrbotten samt södra eller mellersta Sverige, är det två faktorer, som företrädesvis böra uppmärksammas, nämligen: *vägnätet* och *terrängen på sidan om vägförbindelserna*.

Hvad först *vägnätet* angår, är detsamma, om två lika stora områden, det ena företrädande Norrbottens terräng och det andra terräng i mellersta Sverige, jämföras med hvarandra, ännu så länge i regeln mindre förgrenadt i Norrbotten än i sydligare landsdelar. Men om man ser på förhållandena i stort, sådana dessa skulle gestalta sig vid eventuella krigsoperationer, erbjuder den norrbottniska krigsskådeplatsen ett med krigsskådeplatser i mellersta Sverige jämförligt antal hufvudriktningar för spaningen. Med hänsyn till det verksamhetsfält, som, såväl för utförandet af spaningen och för ordnandet af underrättelseväsendet som äfven för tryggandet af viktiga punkter och förbindelseleder, finnes under krigsoperationer i Norrbotten för ett därstädes uppträdande kavalleri, har detta sig förelagdt uppgifter, som uti omfattning och betydelse icke torde stå tillbaka för motsvarande uppgifter på sydligare breddgrader.

Att märka är ock, att vägnätet i Norrbotten är stadigt uti rask utveckling. Med hvarje år, som går, utvidgas detsamma, till följd hvaraf dels efter hand antalet genomgående vägförbindelser från gränsen inåt landet kommer att ökas, dels nya tvärförbindelser upptagas. Redan nu lämnar emellertid det befintliga nätet af större vägar tillfälle att använda

ganska afsevärda kavalleristyrkor. I framtiden kommer vägnätets utveckling säkerligen att fortgå.

Terrängen på sidan om vägförbindelserna är oframkomlig uti de trakter, där vägarna leda öfver sankt myrmarker, men i de trakter åter, där vägarna passera hedmarker eller odlade bygder, är framkomligheten ganska stor. Man kan, utan fara att begå någon öfverdrift, säga, att uti åtskilliga skogsmarker, som utgöras af sandmoar eller s. k. högt land, är framkomligheten större än t. ex uti en del af den uppländska eller västmanländska skogsterrängen.

Under vintern får det norrbottniska landskapet en helt annan karaktär än under sommaren. Älfvar, sjöar, vikar och myrmar tillfrysas, och framkomligheten ökas dels därigenom, att terrängen i allmänhet — intill den tidpunkt, då snö fallit i större mängd — blifver mera gångbar än förut, dels genom tillkomsten af de s. k. vintervägarna, som leda öfver de tillfrusna myrarna och vattendragen. Under själfva högvintern ligger emellertid snön under vanliga förhållanden så djup, att det är endast med största svårighet och endast för mycket korta sträckor, som den enskilde fotgängaren eller ryttaren kan taga sig fram genom terrängen. Då blifver kavalleriets verksamhet inskränkt så godt som uteslutande till vägarna. Men i stället har, såsom nyss antydts, genom vintervägarna antalet vägförbindelser ökat i väsentlig grad. Området för kavalleriets verksamhet vidgas emellertid under vintern äfven uti ett annat afseende. Under det att kavalleriets spaning och företag under sommaren företrädesvis kunna riktas mot landgränsen, måste de vintertiden, i vida högre grad än sommartiden, äfven omfatta kusten, utanför hvilken hafvet är fruset, och längs hvilken vägar af befolkningen upptagas och begagnas. Det torde emellertid här icke böra lämnas oanmärkt, att, särskildt i kusttrakterna, icke alla högvintrar äro så snörika, att framkomligheten är inskränkt endast till de under vintern använda vägförbindelserna. Det finnes exempel, visserligen enstaka, på vintrar, under hvilka snömängden varit jämförelsevis obetydlig.

Vid bedömandet af frågan angående kavalleriets användning i Norrbotten synas emellertid två särskilda omständigheter icke böra lämnas ur räkningen — omständigheter, som äro ägnade att belysa de i det föregående gjorda uttalandena.

Sålunda torde böra framhållas, att det finnes goda grunder för det antagandet, att vid ett under vintern utfördt krig i de trakter, hvarom här är fråga, framkomligheten ökas till följd af i samband med krigsoperationerna skeende förflyttningar och transporter. Den i snön uppkörda vägbanans bredd kommer nämligen då att utvidgas samt nya vägförbindelser sannolikt att upptagas.

Äfvenledes torde uppmärksamheten böra fästas därpå, att man gent emot det stundom hörda påståendet, att kavalleri vintertid icke skulle vara behöfligt i Norrbotten, med fog synes kunna göra den erinran, att under vinterfälttåg kavalleriet torde finna större användning i Norrbotten än i mellersta Sverige, mot hvilken del af landet större landstigningsföretag under vintern kunna anses så godt som uteslutna.

Af hvad som nu blifvit sagdt torde framgå, att kavalleri redan under nuvarande förhållanden sommartid såväl som vintertid finner vidsträckt användning i Norrbotten. Odlingens utbredning och kommunikationernas utveckling i vårt nordligaste län komma emellertid, såsom i det föregående framhållits, att framgent skapa vidgade områden och nya riktningar för kavalleriets verksamhet.

I fråga om framkomligheten för kavalleriet är terrängen i Västerbotten i det stora hela jämförlig med den uti Norrbotten, under det att terrängen i mellersta Norrland företer större likheter med den uti mellersta Sverige.

I samband med den nu berörda frågan, huruvida terrängförhållandena i Norrland skulle omöjliggöra eller så godt som utesluta användningen af kavalleri därstädes — hvilken fråga funnits böra besvaras nekande — torde, om ock i största korthet, ett annat spörsmål böra upptagas till besvarande, nämligen det, om icke uti öfre Norrland kavalleriet skulle kunna ersättas, under sommaren af *hjulryttartrupper* och under vintern af *skidlöpartrupper*.

Äfven detta spörsmål synes böra besvaras nekande redan af den anledningen, att enligt erfarenheten ett truppslag icke kan på ett tillfredsställande sätt ersättas af ett annat. Kavalleristen och hjulryttaren eller kavalleristen och skidlöparen kunna under förrättandet af sin tjänst lämna hvarandra en mycket värdefull hjälp och genom samverkan komma till goda resultat, men de kunna icke träda i stället för hvarandra.

Hvad särskildt hjulryttartrupper angår, torde sådana trupper — om man öfver hufvud skulle finna det ändamålsenligt att organisera dem i *särskilda* truppförband — vara minst lika behöfliga i det södra Sverige som i det norra. I fråga härom torde icke böra förbises, att en del af vägarna i Norrbotten icke äro så särdeles fördelaktiga för velocipedåkning. Hvad åter beträffar skidlöpartruppen, tager sig skidlöparen fram i djup snö, där ryttaren icke förmår bana sig väg. Vid sådant förhållande böra spanings-, bevaknings- och därmed sammanhängande uppgifter vintertid

lösas genom samverkan af kavalleri och skidlöparafdelningar. Först därigenom kan i detta afseende ett möjligast fruktbringande resultat ernås.

I detta sammanhang torde äfven böra fästas uppmärksamheten därpå, att det under viss tid af våren äfvensom under en del af hösten icke är möjligt att i Norrbotten med någon fördel använda vare sig skidor eller velocipeder.

3. Särskilda synpunkter.

Om det sålunda må anses ådagalagdt, att kavalleri är af behovet påkalladt under krigsoperationer i öfre Norrland och särskildt i Norrbotten såväl sommar- som vintertid, och att detta truppslag därstädes finner ett vidsträckt fält för sin verksamhet, äfvensom att detsamma icke kan på ett tillfredsställande sätt ersättas af vare sig hjulryttartrupper eller skidlöpartrupper, synes det ligga närmast till hands att taga i öfvervägande, huruvida icke vid krigstillfälle Norrlands dragonregemente skulle vara för ändamålet tillräckligt, samt, i motsatt fall, huruvida icke det ytterligare behovet af kavalleri skulle kunna fyllas genom transport å järnväg från södra eller mellersta Sverige.

Tager man i betraktande de stora områden, hvaröfver ett i Norrbotten uppträdande kavalleri måste fördela sin verksamhet och följaktligen äfven sina krafter, den vidsträckta front, hvars åtminstone viktigare tillgångar det måste iakttaga och om möjligt trygga, de många riktningar, i hvilka spaningstjänsten måste bedrifvas och underrättelseväsendet ordnas, samt de betydande afstånd, som krigsskådeplatserna därstädes erbjuda, kommer man helt visst till det resultat, att Norrlands dragonregemente icke är eller kan anses tillräckligt för de kavalleristiska uppgifter, som det skulle åligga detta regemente att ombesörja. Därtill kommer, att förhållandena vid krigstillfälle kunna blifva sådana, att krigsledningen finner sig föranlåten att kvarlämna Norrlands dragonregemente i Västerbotten.

Att vid krigsutbrott från södra eller mellersta Sverige transportera kavalleri till mellersta och öfre Norrland är en åtgärd, som *genast* måste tillgripas, därest man icke redan i fredstid sörjt för tillgodoseendet af det behof i fråga om detta truppslag, som under alla förhållanden förefinnes därstädes från och med mobiliseringens första dag eller till och med redan vid fara för krig. Men denna åtgärd, som redan i och för sig eller, hvad själfva transporten vidkommer, är eller kan vara förenad med afsevärda vanskligheter och allvarsamma olägenheter, torde näppeligen leda till det resultat, som därmed egentligen afses. Detta gäller naturligen i främsta

rummet Norrbotten. Genom att först vid krigsutbrott transportera kavalleri till en så aflägsen belägen krigsskådeplats som vårt nordligaste län, löper man fara, att kavalleriet kommer för sent, samt att detsamma kan komma fram uti ett sådant tillstånd, att det torde behöfva någon tid för att återhämta sina krafter, innan det kan anses operationsdugligt och redo att begynna en verksamhet, som redan borde hafva tagit sin början. Därtill är att märka, att det sålunda transporterade kavalleriet kommer att träda inför helt och hållet främmande förhållanden i geografiskt, topografiskt och klimatiskt afseende, förhållanden, med hvilka det alldeles icke är förtroget, samt att det icke äger någon bekantskap med eller kännedom om den krigsskådeplats, hvarpå detsamma skall uppträda. *Åtgärden i fråga kan sålunda förfela och kommer med all sannolikhet att förfela sitt syfte.*

Det behof af ytterligare kavalleri, som vid krigsutbrott gör sig gällande i Norrland, torde icke kunna ses till godo på ett tillfredsställande sätt, med mindre än att en såsom erforderlig befunnen kavalleristyrka förläggas dit redan i fredstid samt därstädes utbildas och öfvas. Huru stor denna styrka bör tillmätas, för att densamma må kunna anses fylla sitt ändamål, till denna viktiga fråga blifver det tillfälle att framdeles återkomma. I detta sammanhang åter torde det vara lämpligt att, om än i korthet, något yttermera framhålla och utveckla de redan antydda skäl, som ur *utbildningens* synpunkt tala för att den styrka, hvarmed det norrländska kavalleriet finnes böra förstärkas, redan i fredstid förläggas till Norrland, i främsta rummet till Norrbotten.

Såsom allmänt torde vara känt, äro de topografiska och klimatiska förhållandena i öfre Norrland i flerahanda afseenden väsentligen skiljaktiga från motsvarande förhållanden i mellersta och södra Sverige. Vagnätet och dess växlande beskaffenhet sommar- och vintertid äro redan omnämnda. Likaledes äro de säregna förhållanden, som inträda under vintrar med normal snömängd, i det föregående berörda. Öfverväger man dessa och det hörande omständigheter, kan man icke komma till annat resultat än det, att en kavalleritrupp, som är afsedd att, vid krigstillfälle eller vid fara för krig, snarast möjligt träda i verksamhet, bör hafva erhållit sin utbildning uti sådan terräng, som den, i hvilken verksamheten kommer att utöfvas, då nämligen denna terräng är af den natur som terrängen i öfre Norrland — en terräng, som *eljest* skulle bjuda på många nya och opröfvade förhållanden, som icke skulle kunna behärskas, många svårigheter, som icke skulle kunna öfvervinnas, och många lägen, i hvilka man icke skulle finna utväg till lösning af den förelagda uppgiften.

Förutsättningen för att ett i öfre Norrland uppträdande kavalleri skall vara fullt vuxet de åligganden, som äro förbundna med kavalleriets

verksamhet inom dessa vidsträckta bygder, kan sålunda med fullt fog sägas vara, att det därstädes är förlagdt och där erhåller utbildning. Detta är nödvändigt, för att kavalleriet må kunna vänja sig vid terrängen, lära sig använda densamma på bästa sätt och öfvervinna mötande hinder samt finna sig till rätta i olika lägen och under olika omständigheter. Särskildt är af vikt, att kavalleriet blifver förtroget med vinterförhållandena, som bereda stora svårigheter, och med hvilka det måste vara förtroget, om icke dess tjänstbarhet skall äfventyras. I detta afseende framställa sig många problem, till hvilkas lösning kavalleriet icke kan med framgång skrida utan förvärfvad praktisk erfarenhet.

Det måste naturligen vara af stor betydelse, att ett kavalleri, som skall uppträda uti en gränsbygd, ej blott känner dennas natur och förhållanden i allmänhet utan äfven genom i fredstid utförda öfningar förvärfvat sig en på ort och ställe vunnen terrängkännedom. Ett sådant kavalleri har stora fördelar på sin sida, och att detsamma med vida större säkerhet och vida mindre svårigheter än i motsatt fall skall gå till fullgörandet af sina tjänsteförrättningar, lär ligga i öppen dag.

Slutligen torde man icke böra bortse från den omständigheten, att då uti Norrbotten äro förlagda eller skola dit förläggas flera truppslag, såsom infanteri, artilleri och ingenjörtrupper, det ur många synpunkter skulle vara önskvärdt att tillsammans med dem äfven hafva kavalleri, hvarigenom, bland annat, samöfningarna skulle vinna i mångsidighet och intresse samt varda mera fruktbringande, än om man i fredstid vore i saknad af detta truppslag. Det torde ock böra tilläggas, att ett fästningsområde af den omfattning som Bodens väl kan vara i behof af någon kavalleristyrka.

Till en ändamålsenlig lösning af den norrländska kavallerifrågan synes sålunda höra, att *det i Norrland nu befintliga kavalleriet redan i fredstid ökas, och att denna ökning i främsta rummet kommer Norrbotten till godo.* Såsom längre fram skall visas, tala starka skäl för att kavalleri må varda förlagdt äfven till mellersta Norrland.

4. Rekryteringsförhållanden.

Det finnes emellertid vissa förhållanden eller faktorer, som i större eller mindre grad inverka på truppförbands organisation och förläggning, och åt hvilka fördenskull behörig uppmärksamhet måste ägnas. Dessa faktorer äro: möjligheten att rekrytera officerskadern, underbefälskadern och den öfriga fast anställda (den meniga) personalen, samt tillgången på värnpliktige.

Man förnimmer stundom uttalanden, som gå ut på, att det skulle vara med stora svårigheter förenadt att rekrytera *officerskårerna* vid de norrländska regementena, att dessa svårigheter skulle växa, ju längre norr ut man kommer, och att desamma särskildt skulle komma att göra sig gällande vid ett kavalleritruppförband, förlagdt i Norrbotten. I hvad mån dylika farhågor äro grundade eller ej, därom synes man icke med någon bestämdhet kunna yttra sig, alldenstund man ännu icke har tillräcklig erfarenhet att bygga på för afgifvande af ett sådant yttrande. Under det senaste årtiondet hafva officerskårerna vid Jämtlands fältjägerregemente samt vid Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands regementen ungefär fördubblats, Jämtlands hästjägarkår om två skvadroner förvandlats till Norrlands dragonregemente om fem skvadroner, Norrlands artilleriregemente till större delen och Norrlands trängkår i sin helhet nyuppsatts. Man kan knappast säga, att officersvakanserna vid de norrländska trupperna gifva anledning till några större farhågor i fråga om officerskåernas rekrytering.

Huruvida förhållandena i detta afseende skulle blifva mindre gynnsamma med åtskilliga truppförbands förläggning till Boden, det kan man icke med någon visshet förutsäga. På rekryteringen af officerskårerna inverka nämligen åtskilliga förhållanden, såsom utsikterna att snarast möjligt komma i åtnjutande af lön på stat, utsikterna för kommande befordringar inom subaltern- och kaptensgraderna, förläggnings- och tjänstgöringsorterna o. d. För de unga män, som eftersträfvat att blifva officerare, äro fördenskuil motiven vid val af regemente af mycket växlande art. Den ene bestämmes af ett skäl, den andre af ett annat. Visserligen är det sant, att klimatet i öfre Norrland är hårdare än uti mellersta eller södra Sverige, men föreställningarna därom äro merendels öfverdrifna. Äfven är det sant, att Norrbotten har ett förhållandevis aflägsset läge, men det är att antaga, att kommunikationerna dit skola ytterligare förbättras, så att afståndet icke torde böra tillmätas en alltför stor roll i nu berörda hänseende. Man torde ock hafva skäl för det antagandet, att i mån af odlingens och industriens fortskridande utveckling i Norrbotten de folkklasser komma att ökas, ur hvilka därstädes förlagda officerskårer kunna rekryteras. I korthet sagdt, förhållandena synas icke vara sådana, att man med anledning af eller i samband med kavalleriets stärkande i öfre Norrland, skulle hafva skäl att befara alltför stora svårigheter beträffande rekryteringen af nämnda kårer.

Rekryteringen af de norrländska regementenas *underofficerskårer* har hittills icke mött några svårigheter. I kvalitativt afseende torde denna rekrytering i väsentlig mån vara beroende af, huru rekryteringen af man-

skapspersonalen, korpralsgraden såväl som den meniga personalen, kommer att utfalla. Ej heller i detta afseende finnes ett tillförlitligt material att bygga på, om man skall bedöma utsikterna för anskaffning af *manskapspersonal* vid till Norrland ytterligare förlagda kavalleritruppförband. Volontäranskaffningsförhållandena, särskildt vid infanteriet och kavalleriet, hafva under de senaste åren icke befunnit sig i det normala tillstånd, att man däraf kan för framtiden draga några resultat med anspråk på giltighet.

Enligt *Skånska husarregementets* stat för år 1903 skulle det finnas 444 s. k. öfriga volontärer (meniga volontärer). Däraf voro den 1. juli samma år 8 vakanta. Men med staten för år 1904 ökades antalet volontärer med 181 eller till 625. Antalet vakanser utgjorde den 1. juli sistnämnda år 240, och voro sålunda 385 nummer effektiva. Vid genomförd härordning skall regementet räkna 390 meniga volontärer (39 vid hvarje skvadron).

Motsvarande förhållanden vid *Skånska dragonregementet* hafva gestaltat sig sålunda. Staten för år 1903 upptog 453 meniga volontärnummer, hvilka alla voro besatta den 1. juli samma år. Staten för år 1904 innebar en ökning af 107 nummer eller till 560. Den 1. juli sistnämnda år voro däraf 170 vakanta och 390 effektiva. Liksom vid *Skånska husarregementet* skall vid *Skånska dragonregementet* antalet meniga volontärer utgöra 390 (39 vid hvarje skvadron).

Vid *Norrlands dragonregemente* upptog 1903 års stat 307 meniga volontärer, däraf 72 voro vakanta den 1. juli samma år. Enligt 1904 års stat var volontärantalet ökad till 313, men den 1. juli sistnämnda år hade vakanserna nedgått till 62, och voro sålunda 251 nummer effektiva. Antalet meniga volontärer vid genomförd härordning skall utgöra 195 (39 vid hvarje skvadron).

Ur dessa siffror kan man icke draga den slutsatsen, att det skulle blifva omöjligt eller förenadt med större svårigheter än på många andra orter i vårt land att anskaffa manskapspersonal för de ökade kavalleristyrkor, som det kan ifrågakomma att redan under fredstid förlägga i Norrland. Kavalleriet har — om man bortser från fyllandet af det nyss anförda, högst väsentligt stegrade antalet meniga volontärer vid *Skånska husar- och dragonregementena* — hittills varit det truppslag, hvars manskapspersonal visat sig lättast att rekrytera. Den 1. juli 1904 fanns det vid *Lifgardet* till häst af 394 meniga volontärnummer endast 8 vakanta, under det att vid *Kronprinsens husarregemente* de meniga volontärernas antal samtidigt utgjorde likaledes 394, men vakanserna 42. Vid hvart och ett af dessa båda regementen är antalet meniga volontärer vid genomförd härordning 195 eller lika stort som vid öfriga fem-skvadronsregementen.

I anslutning till hvad som nu anförts torde emellertid böra förutskickas den anmärkningen, att, huru önskvärdt det ur vissa synpunkter än

kunde vara, det ur andra ej lämpligen torde böra ifrågasättas, att de för stärkande af kavalleriet i Norrland erforderliga organisationerna skulle *uti sin helhet* med ens träda i kraft. Dessa böra fastmer efter hand genomföras, och vid sådant förhållande komma anspråken ifråga om volontärrekrytering, liksom ock beträffande uttagning af värnpliktige för det nya kavalleriet i Norrland, att endast småningom stegras.

Hvad beträffar *tillgången å värnpliktige* inom det VI. arméfördelningsområdet eller de fem norrländska länen, är såsom bekant *folkmängdens tillväxt* inom desamma jämförelsevis stor. Detta framgår af nedanstående tabell (jfr Bil. n:r 1), som utvisar folkmängdens storlek inom nämnda län vid årsskiftena 1892—1893 och 1902—1903, den totala folkmängdsökningen under tioårsperioden 1893—1903 och ökningen i procent af folkmängden år 1893.

L ä n.	Folkmängd den 31. de- cember 1892.	Folkmängd den 31. de- cember 1902.	Folkmängds- ökning under tioårsperioden 1893—1903.	Ökning i procent af folkmängden år 1893.
Gäflborgs	210,574	242,652	32,078	15 %
Västernorrlands	212,028	236,537	24,509	12 %
Jämtlands	101,171	113,166	11,995	12 %
Västerbottens	127,292	147,899	20,607	16 %
Norrbottens	108,406	141,542	33,136	31 %
Summa	759,471	881,796	122,325	—

Antalet *levfande födde mankön* inom ifrågavarande län under tjuguarssperioden 1881—1901 — för de senaste åren föreligga ännu icke statistiska uppgifter — torde i sin mån vara belysande för frågan om en blifvande värnpliktstillgång. Detta antal visar äfven en beaktansvärd ökning, såsom nedanstående tabell (jfr Bil. n:r 2) utvisar.

L ä n.	Lefvande födda mankön.		Ökning från år 1881 till år 1901.	Ökning i procent från år 1881 till år 1901.
	År 1881.	År 1901.		
Gäflborgs	2,998	3,842	844	28 %
Västernorrlands	3,247	3,905	658	20 %
Jämtlands	1,389	1,702	313	23 %
Västerbottens	1,895	2,513	618	33 %
Norrbottens	1,732	2,850	1,118	65 %
Summa	11,261	14,812	3,551	—

Särskildt upplysande i fråga om utsikterna för stegringen af värnpliktstillgången inom VI. arméfördelningsområdet synes en redogörelse

vara för förhållandet med antalet *inskrifningsskyldiga* under perioden 1894—1904. De inskrifningsskyldiga, inberäknadt de underåriga, som inskrifvas, utgöras af: a) 21-åriga värnpliktige; b) öfveråriga; c) underåriga; och d) fast anställda. Inom *hela* arméfördelningsområdet uppgick åren 1894 och 1904 antalet inskrifningsskyldiga till följande antal:

	År 1894.	År 1904.
21-åriga värnpliktige	5,496	7,101
Öfveråriga >	1,283	1,822
Underåriga >	82	352
Fast anställda >	142	408
Summa	7,003	9,683

Det torde icke sakna sitt intresse att se, huru förhållandet i detta afseende gestaltat sig inom hvarje särskildt inskrifningsområde, och härför lämnas en redogörelse i nedanstående tabell (jfr Bil. n:r 3). Därvid må emellertid förutskickas den anmärkningen, att numera (från och med år 1902) Gäfleborgs och Jämtlands inskrifningsområden icke, såsom före nämnda tidpunkt var händelsen, sammanfalla med motsvarande län. I Jämtlands inskrifningsområde ingår nämligen norra delen af Gäfleborgs län. Till följd häraf äro siffrorna för hvart och ett af dessa inskrifningsområden icke med hvarandra fullt jämförbara, men väl summorna för dem båda.

Inskrifningsområde.	I n s k r i f n i n g s s k y l d i g a .									
	Å r 1 8 9 4 .					Å r 1 9 0 4 .				
	21-årin- gar.	Öfver- åriga.	Under- åriga.	Fast an- ställda.	Summa.	21-årin- gar.	Öfver- åriga.	Under- åriga.	Fast an- ställda.	Summa.
Gäfleborgs	1,438	291	23	22	1,774	1,390	396	49	52	1,887
Jämtlands	673	122	19	59	873	1,387	310	80	120	1,897
Västernorrlands . . .	1,549	384	21	4	1,958	1,987	510	76	43	2,616
Västerbottens	922	204	11	34	1,171	1,261	260	41	126	1,688
Norrbottnens	914	282	8	23	1,227	1,076	346	106	67	1,595
Summa	5,496	1,283	82	142	7,003	7,101	1,822	352	408	9,683
	6,861					9,275				

De nu anförda uppgifterna beträffande folkmängdstillväxten inom VI. arméfördelningsområdet under tioårsperioden 1893—1903, beträffande ökningen af lefvande födda mankönen från år 1881 till år 1901 samt beträffande antalet inskrifningsskyldiga under hvart och ett af åren 1894 och 1904 synas ställa utsikterna rörande den framtida tillgången på värnpliktige inom nämnda område uti en icke alltför ogynnsam dager.

Men det oaktadt afser, såsom redan antydts, det förslag till stärkande af norrländska kavalleriet, som i det följande kommer att göras, endast att efter hand öka den för detta ändamål erforderliga uttagningen af värnpliktige. Det skulle emellertid vara möjligt att inom VI. arméfördelningsområdet genast uttaga värnpliktige till två fem-skvadronsregementen, dvs. tillsammans 300 man, utan att i någon afsevärd mån minska uttagningen för öfriga specialtruppslag och utan att minska infanteriregementenas värnpliktskontingenter förutom vid Västernorrlands regemente, som för närvarande i jämförelse med de öfriga infanteriregementena kan sägas hafva ett till ungefär 100 man uppgående värnpliktsöfverskott.

Enligt bestämmelserna för år 1904 uttogos nämligen inom VI. arméfördelningsområdet 1,128 beväringmän till härens specialtruppslag samt ur Gäfleborgs inskrifningsområde, bland andra, 100 beväringmän till fästningstjänst vid flottan. Då det lär kunna antagas, att dessa 100 värnpliktige skulle kunna anskaffas från andra arméfördelningsområden än det VI., och då, såsom nyss framhölls, för specialtruppslagens behof ytterligare 100 värnpliktige skulle kunna påräknas ur Västernorrlands inskrifningsområde, erhållas 200 man att uttagas till kavalleriet. Dessutom torde man i framtiden uti Norrbotten och Västerbotten icke behöfva uttaga de 25 beväringmän, som nu uttagas till egentlig trängttjänst, enär i stället äldre, vid kavalleriet utbildade värnpliktsklasser skulle kunna tagas i anspråk. Därigenom stiger siffran till 225 man. Då nu, allt fortfarande enligt bestämmelserna för år 1904, 75 beväringmän skulle uttagas till Norrlands dragonregemente, skulle sålunda de nu antydda åtgärderna leda till önskad resultat, dvs. att 300 värnpliktige komme att stå till kavalleriets förfogande.

Huru, med tillämpning af dessa anordningar, uttagningen i stort sedt eller i allmänna drag skulle ställa sig för specialtruppslagen vid VI. arméfördelningen, framgår af efterföljande tabellutkast, som endast afser att åskådliggöra hvad som ofvan blifvit sagdt angående möjligheten att, under vissa angifna förutsättningar, inom VI. arméfördelningsområdet uttaga värnpliktige till två fem-skvadronsregementen.

Inskriftningsområde.	Två ka- valleri- reg:ten.	Norr- lands ar- tilleri- reg:te.	Boden- Karls- borgs ar- tilleri- reg:te.	Bodens ingenjör- kår.	Norrlands trängkår.			Summa.
					Egentlig träng- tjänst.	Egentlig sjuk- vårds- tjänst.	Sjuk- bärar- tjänst.	
Gäflleborgs	—	90	25	—	50	7	10	182
Jämtlands	75	120	15	—	30	5	20	265
Västernorrlands	75	40	45	40	55	12	38	305
Västerbottens	75	65	45	60	—	5	—	250
Norrbottens	75	70	110	60	—	3	—	318
Summa	300	385	240	160	135	32	68	1,320

Den utredning, som nu blifvit gjord, rörande möjligheten att rekrytera personalen, den fast anställda såväl som den värnpliktiga, vid ytterligare till Norrland förlagda kavalleritruppförband, synes icke böra verka afrådande i fråga om stärkandet af det norrländska kavalleriet och därmed förenade organisationsåtgärder, då nämligen dessa i öfrigt torde få betraktas såsom i militäriskt afseende väl grundade och för försvaret gagneliga.

Hvad *remonteringen* angår, lämnar Norrland för närvarande så godt som ingen tillgång på kavalleriremonter, men så är ju förhållandet med åtskilliga andra delar af vårt land. Anskaffandet af erforderliga remonter för ytterligare kavalleri i Norrland måste således ske på samma sätt som för Norrlands dragonregemente, dvs. remonterna måste uppköpas i söder ut belägna, remontuppfödande trakter för att i sinom tid transporteras till vederbörlig bestämmelseort. I hvad mån en förbättrad hästafvel i Norrland kan komma att underlätta remonteringen i stort sedt, sålunda med hänsyn afven till andra truppslag än kavalleriet och till behovet af utskrifna hästar för sistnämnda vapen, är en fråga, om hvilken man för närvarande icke torde med bestämdhet kunna yttra sig, och som sålunda undandrager sig ett tillförlitligt bedömande.

5. Erforderlig ökning af kavalleriet i Norrland.

Tidpunkten synes nu vara inne för besvarande af den viktiga frågan med hvilken styrka kavalleriet i Norrland bör i fredstid ökas, för att behovet därstädes af detta truppslag må på ett efter förhållandena till-

fredsställande sätt varda tillgodosedt. Denna fråga sönderfaller, strängt taget, uti två frågor: den ena afseende Norrbotten, den andra afseende mellersta Norrland.

Det ligger i sakens natur, att till grund för de svar, som komma att gifvas på dessa och dylika frågor, måste till hufvudsaklig del ligga sådana öfverväganden, som icke lämpligen böra öfverlämnas åt offentligheten, och sådana utredningar, som icke böra finna plats uti ett officiellt betänkande. Här af följer, att svaren måste blifva möjligast kortfattade och i det stora hela inskränka sig allenast till resultatet af den behandling, som kommit ifrågavarande spörsmål till del, en behandling, under hvars fortgång insikten om önskvärdheten, för att icke säga nödvändigheten att stärka kavalleriet i Norrland framstått allt klarare.

Vid de utredningar och öfverväganden, som sålunda blifvit gjorda, har det emellertid icke varit fråga om — detta må sägas till förebyggande af missförstånd — att bilda något slags bevakningskedja längs kust eller gräns med kavalleriet deladt på en mängd olika ställen, utan de bestämmande synpunkterna hafva varit de kraf, som framställa sig, då det gäller att från krigets första dag lösa de uppgifter, som då tillkomma kavalleriet för att trygga öfriga truppers mobilisering och uppmarsch, utföra spaning i utaf förhållandena betingade riktningar, skydda eller medverka vid skyddandet af viktiga förbindelseleder, ordna underrättelseväsendet m. m. d. samt för att under ett senare skede af kriget omedelbart samverka med de trupper, som äro afdelade eller kunna komma att afdelas till krigsskådeplatsen i fråga.

Hvad först *Norrbotten* angår, skulle man redan ur de beräkningar, som kunna uppställas i fråga om den fientliga kavalleristyrkans sannolika storlek, kunna hämta grundade skäl för det uttalandet, att *till vårt nordligaste landskap bör förläggas i fredstid ett kavalleritruppförband, motsvarande ett fem-skvadronsregemente.* Därvid torde dock icke böra förbises, att om till följd af förhållandena Norrlands dragonregemente icke skulle kunna påräknas för operationerna i Norrbotten, det för denna senare landsdel afsedda kavalleritruppförbandet synes jämförelsevis svagt. Det har dock, under förutsättning af nyssnämnda eventualitet, ansetts vara så pass stort, att de öfriga truppslagen skulle kunna i åtminstone någorlunda tillfredsställande mån få af detsamma nödig hjälp i fråga om spaning, underrättelseväsende m. m. Tager man dessutom i betraktande den norrbottenska krigsskådeplatsens storlek, antalet af de riktningar, i hvilka spaning bör utföras och underrättelseväsendet ordnas, mångfalden af de uppgifter för kavalleriet, som här flyta ur dessa omständigheter, och de kraf, som verkliga krigsoperationer skulle komma att framställa, kan man vid be-

dömandet af behovet af kavalleri i Norrbotten icke sätta styrkan lägre än den, som nyss blifvit angifven.

I *mellersta Norrland* kan behovet af kavalleri icke anses vara så angeläget som i Norrbotten, men i betraktande af det läge, som denna del af Norrland har, och med hänsyn till betydelsen för försvaret i dess helhet af att hindra en fiende att vinna tillträde till den därigenom ledande norra stambanan samt att fatta fast fot på och framtränga uti de från kusten mot det inre af landet förande operationsriktningarna, framträder detta behof ganska starkt och med anspråk på att blifva tillgodosedt. De uppgifter, som vid krigstillfälle sålunda skulle tillkomma kavalleriet inom mellersta Norrlands operationsområde, måste tillmätas stor vikt. I betraktande här af och med fäst afseende på områdets utsträckning synes *kavalleristyrkan böra motsvara ett fem-skvadronsregemente.*

Resultatet af den uti det föregående lämnade utredningen blifver sålunda:

att kavalleriet i Norrland bör redan i fredstid förstärkas, och att sålunda ytterligare kavalleri bör förläggas till denna landsdel;

att ökningen bör för Norrbotten utgöras af ett truppförband, motsvarande fem skvadroner, och för mellersta Norrland af ett lika stort truppförband; samt

att Norrbottens behof af kavalleri bör i främsta rummet och snarast möjligt fyllas.

II. Förslag angående fyllande af behovet af kavalleri i Norrland.

1. I allmänhet.

Den uti det föregående lämnade utredningen har bland annat gifvit till resultat, att för tillgodoseende af behovet af kavalleri i Norrland bör ett truppförband, motsvarande fem skvadroner, i främsta rummet och snarast möjligt förläggas till Norrbotten, samt att i andra hand borde följa fyllandet af mellersta Norrlands behof af ifrågavarande truppslag, beräknadt till likaledes fem skvadroner.

Visserligen kan det vid första påseende tyckas, som om stärkandet af det norrländska kavalleriet enklast skulle kunna åvägabringas genom att nyuppsätta de såsom erforderliga befunna kavalleritruppförbanden. Denna utväg leder emellertid till väsentligen ökade kostnader för statsverket. Då det dessutom näppeligen torde kunna sägas, att en ökning af det svenska kavalleriet *i dess helhet* är att räkna bland de försvarsangelägenheter, som i *första* rummet böra tillgodoses, synes lösningen af frågan böra sökas uti annan riktning.

Utaf de öfriga sätt, som kunna tänkas komma i fråga för fyllande af Norrlands behof af kavalleri, torde man i främsta rummet böra taga i öfvervägande det, som afser en *omreglering af kavalleriets nuvarande förläggning*. Vid sådant förhållande framställer sig emellertid till besvarande ett annat viktigt spörsmål, nämligen det, huruvida en sådan omreglering ur försvarets synpunkt medför större fördelar än den fördelning af våra kavalleriregementen inom olika landsändar, som nu är rådande.

Darvid torde böra förutskickas den anmärkningen, att det för den nu antydda omregleringen svårigen skulle vara ändamålsenligt att taga i anspråk ett eller två af de nuvarande sex fördelningskavalleriregementena (fem-skvadronsregementena), enär dessa regementen äro organiskt förenade

med vederbörliga arméfördelningar, i hvilka förband kavalleri nödvändigtvis bör ingå för att göra dem till operativa eller strategiska enheter.

Då sålunda detta sätt att lösa frågan icke kan vara att förorda, torde stärkandet af det norrländska kavalleriet böra åvägabringas genom att redan i fredstid förflytta viss styrka af de uti Skåne förlagda tio-skvadronsregementena till Norrland. Huruledes detta i organisativt afseende lämpligen bör ske, och hvilka anordningar som för ändamålet böra vidtagas, kommer att längre fram blifva föremål för behandling. I detta sammanhang åter torde den ofvan framställda frågan angående fördelarna och olägenheterna af en dylik omreglering böra upptagas till pröfning.

Det måste ju ur vissa synpunkter anses såsom en olägenhet att mer eller mindre genomgripande rubba de traditionella förhållanden, med hvilka regementen äro fästa vid den provins, som de under en lång följd af år tillhört. Så har dock skett under föregående försvarsorganisationer, såväl år 1892 som år 1901, då truppförband med ärorika minnen och djupa traditioner, i försvarets intresse och för dess stärkande, ansetts kunna utplånas ur förteckningen på svenska arméns regementen och kårer. Här är emellertid icke fråga om att utplåna vare sig det Skånska husarregementet eller det Skånska dragonregementet — de äro afsedda att fortleva — utan frågan gäller att förflytta en del af dem till på kavalleri vanlottade, men i militäriskt afseende viktiga landsändar för att i farans stund kunna draga större gagn af det sålunda förflyttade kavalleriets verksamhet, än hvad nu med fog kan tänkas blifva fallet.

Häremot kan göras och kommer sannolikt att göras den invändningen, att omregleringen kommer att medföra en splittring af den kavallerifördelning, som man afsett att bilda af de båda tio-skvadronsregementena i Skåne. Här är visserligen icke platsen att ingå uti enskildheter rörande kavallerifördelningens uppgifter och verksamhet. Det torde emellertid böra framhållas, att till dessa uppgifter synes äfven och framför allt böra höras, att ur ifrågavarande truppförband bör fyllas det behof af kavalleri, som å ena eller andra krigsskådeplatsen kan komma att yppas samt af strategiska eller taktiska skäl bör tillgodoses, men som fördelningskavalleriregementena icke förmå att af egna krafter fylla. Inför verklighetens hårda lag torde denna uppgift komma att framställa sig med så bjudande kraft, att åtgärder måste vidtagas för att bringa densamma till lösning. Vid sådant förhållande finnes ju, för stärkande af kavalleriet i Norrland vid krigstillfälle, egentligen ingen annan utväg än att ditsända kavalleri från Skåne. Men anlitaandet af denna utväg skulle ju i själfva verket icke innebära något annat än en splittring af ifrågavarande tio-skvadronsregementen redan vid krigets början. Utvägen medför för öfrigt, såsom i det föregående

framhållits, så stora olägenheter, att det med densamma afsedda ändamålet sannolikt varder förfeladt. Den därigenom åvägabragta förstärkningen kan nämligen komma för sent, och, om den skulle inträffa i tid, är den icke vuxen de många nya och opröfvade förhållanden, som då möta densamma.

I detta sammanhang torde icke böra lämnas oanmärkt, att då hären alltjämt räknar sex arméfördelningar, men tio kavalleribataljoner, fyra af dessa kunna, alltefter krigets fordringar, antingen förstärka arméfördelningarnas kavalleri eller bilda en kavallerifördelning.

Genom omreglering af de kavalleriregementens förläggning, om hvilka här är fråga, komma visserligen deras särskilda bataljoner, motsvarande fem-skvadronsregementen, att under fredstid ligga aflägsat från hvarandra. Men i stället tjänar denna förläggning försvarets intressen i vida högre grad än den nuvarande. Liksom i taktiskt afseende en delning af krafterna kan vara mera skenbar än verklig, enär från den spridda grupperingen de olika underafdelningarna kunna förenas till gemensamt uppträdande mot ett och samma mål, så kunna äfven i strategiskt afseende trupper sammandragas till afsedt uppmarsch- eller koncentreringsområde ofta nog lättare från en delad än från en samlad förläggning i fredstid. Att härigenom ett eller båda tio-skvadronsregementena komma att uppdelas i två hälfter, enhvar motsvarande ett vanligt kavalleriregemente, kan ur taktisk synpunkt icke betraktas såsom en olägenhet, då kavalleriets verksamhet äfven i striden snarare torde komma att utöfvas bataljonsvis än brigadvis. I sammanhang härmed kan erinras därom, att krigsledningen, äfven om kavallerifördelningens krafter skulle komma att vara delade å olika krigsskådeplatser, icke saknar utvägar att för tillfälliga ändamål sammanföra två eller flera kavalleritruppförband under gemensam ledning, en anordning, för hvilken ock gällande fälttjänstreglemente lämnar anvisningar.

Utan att underskatta de olägenheter, som ur vissa synpunkter — innan de erforderliga organisationsåtgärderna blifvit fullt genomförda — kunna vara förenade med en omreglering af de skånska tio-skvadronsregementenas förläggning i syfte att stärka kavalleriet i Norrland, torde man dock med fog kunna våga det uttalandet, att de fördelar, som därigenom stå att vinna, äro vida öfvervägande samt under vissa eventualiteter af sådan betydelse, att desamma måste skattas synnerligen högt.

Innan emellertid här framställes förslag rörande de organisationsåtgärder, som äro erforderliga för att på ofvan angifven väg, dvs. genom att förflytta viss styrka af de i Skåne förlagda tio-skvadronsregementena till Norrland, tillgodose denna landsdels behof af kavalleri, torde, om ock

i korthet, böra beröras vissa andra förslag, som blifvit gjorda i syfte att stärka kavalleriet därstädes.

Man har sålunda ifrågasatt att till *Norrboten* förlägga mindre styrka än ett vanligt kavalleriregemente, och synes man därvid i allmänhet hafva afsett två skvadroner. Detta skulle ske genom att med motsvarande eller erforderlig styrka minska Skånska husarregementet eller Skånska dragonregementet eller båda dessa regementen. Eller ock skulle det bildas en kavalleriskola eller s. k. skolskvadroner, till hvilka personal skulle beordras antingen allenast från nyssnämnda regementen eller från kavalleriet i dess helhet.

Då den föregående utredningen angående behovet af kavalleri i Norrland gifvit till resultat, att, hvad *Norrboten* angår, ett truppförband, motsvarande ett fem-skvadronsregemente, bör dit förläggas, skulle ändamålet icke vinnas med att bestämma styrkan till två skvadroner. Redan af denna anledning kan det icke finnas fog för att förorda förslag i sådan riktning, hvilka dock under utredningens gång blifvit tagna under grundligt öfvervägande, men som icke befunnits utgöra en verklig lösning af den norrländska kavallerifrågan. Men äfven ur organisativ-teknisk synpunkt kunna tungt vägande skäl anföras mot åtgärder af nu antydd art.

Hvad först angår förslaget att *förflytta två skvadroner från de skånska tio-skvadronsregementena* (två från ettdera eller en från hvardera regementet) till *Norrboten*, rubbar en sådan åtgärd redan bestående truppförbands utbildnings- och mobiliseringsförhållanden, därigenom att en eller två bataljoner komma att minskas i anseende till sin styrka och ändras i anseende till sin sammansättning. Förflyttningen af fem skvadroner åstadkommer visserligen en rubbning uti den bestående kavalleriorganisationen, men den ingriper icke uti eller söndersliter bataljonsförbandet (regementsförbandet om fem skvadroner), som för kavalleriet torde böra anses synnerligen viktigt. Mindre trupporganisationer såsom ett förband om två skvadroner, lida af den olägenheten, att de äro för små för att inom dem må kunna utvecklas ett ur utbildningssynpunkt verkligt fruktbringande lif. Erfarenheten från andra arméer talar ock mot sådana trupporganisationer som den nu berörda. De på 1890-talet inom tyska armén upprättade halfbataljonerna slog icke väl ut, utan måste snart sammanslås och ombildas till regementen, och de under senaste åren inom samma armé uppsatta hästjägardetachmenten äro nu föreslagna skola upphöra för att sammanställas till eller uppgå uti vanliga kavalleriregementen.

En organisationsåtgärd af sådan art som den att till *Norrboten* förlägga mindre kavalleristyrka, än som motsvarar ett fem-skvadronsrege-

mente, synes följaktligen äfven af organisativ-tekniska skäl icke kunna förordas. Såsom en länk uti öfvergången till ordnandet af det för Norrbotten afsedda kavalleritruppförbandet kan den däremot komma till användning, såsom framgår af det förslag till stärkande af det norrländska kavalleriet, som i det följande kommer att framläggas. Men det ligger i sakens natur, att dylika öfvergångsformer icke böra bibehållas längre än som är oundgängligen nödigt. Öfvergången till den slutliga organisationen bör nämligen göras så kort, som därmed i samband stående förhållanden medgifva.

Hvad beträffar frågan om *anordnandet af en kavalleriskola eller s. k. skolskvadroner i Norrbotten*, har — för åvägabringandet af en möjligast allsidig utredning — förslag till en sådan skola ansetts böra utarbetas och vidfogas detta utlåtande (Bil. n:r 4). Skolan skulle blifva en korpralskola om två skvadroner samt räkna, förutom erforderligt antal befäl, spel och beställningsmän, 200 öfriga volontärer såsom elever och 250 stamhästar. Eleverna skulle vid sin kommendering till skolan således hafva undergått fullständig rekrytutbildning samt, liksom hästarna, uttagas ur kavalleriet i dess helhet. Då detta räknar 10 bataljoner (50 skvadroner), skulle följaktligen antalet skolelever, i medeltal räknadt, utgöra 20 för hvarje bataljon (4 för hvarje skvadron), under det att antalet till skolan beordrade hästar skulle i medeltal för bataljon och skvadron uppgå till respektive 25 och 5.

Skulle skolan sammandragas endast ur de båda i Skåne förlagda tio-skvadronsregementena, Skånska husar- och dragonregementena, komme antalet skolelever att utgöra 50 för hvarje bataljon (10 för hvarje skvadron) samt antalet hästar 62—63 för hvarje bataljon (12—13 för hvarje skvadron). Genom en så stor bortkommendering af personal och hästar skulle — oafsedt åtskilliga andra olägenheter — icke någon korpralskolutbildning kunna anordnas vid ifrågavarande regementen.

Den egentliga fördelen med anordnandet af en kavalleriskola i Norrbotten skulle bestå dels däri, att det därstädes komme att finnas en ständigt krigsberedd kavalleristyrka, dels däri, att inom kavalleriet skulle spridas kännedom om norrländska förhållanden. Men denna styrka är, såsom i det föregående framhållits, för sitt ändamål otillräcklig. Därtill kommer, att den till skolan kommenderade elevpersonalen icke kan sägas vara i tillfredsställande grad förtrogen med förhållandena inom den landsdel, där den är afsedd att uppträda, förrän vid slutet af fullgjord kommendering. Skulle skolan rycka i fält t. ex. vid vinterns början, således en jämförelsevis kort tid efter skolans sammandragning, känner själfva truppen icke tillräckligt vinterförhållandena, och skulle den för krigsoperationer tagas i anspråk vid

sommarens inträde, är den obekant med terrängen, sådan denna gestaltar sig under sistnämnda årstid. Man torde för öfrigt med fullt skäl kunna säga, att under alla förhållanden kan en trupp, hvars hufvuddel årligen omsättes, uti nu berörda afseende samt hvad vidkommer studiet af krigsskådeplatsen och den därpå grundade kännedomen om densamma icke mäta sig med ett uti Norrbotten ständigt förlagdt kavalleritruppförband, som helt visst kommer att fatta sin uppgift på ett sätt, som vida mera motsvarar verklighetens kraf, än hvad fallet skulle blifva vid en skola, hvars personal med kommenderingens slut anser sig hafva fullgjort sin uppgift i fråga om Norrbottens försvar.

En från samtliga kavalleriregementen sammandragen skola, hvars personal och hästar icke skulle vara att påräkna vid deras mobilisering, medför ur denna synpunkt beaktansvärda olägenheter. Särskildt inverkar hästarnas bortkommendering menligt på möjligheten att mobilisera den eljest afsedda styrkan. Hvad de särskilda kavalleriregementenas utbildning angår, torde den gemensamma korpralskolan i Norrbotten komma att utöfva ett ofördelaktigt inflytande på ordnandet af och utbildningen vid de särskilda truppförbandens korpralskolor, enär antalet elever blifver så minskadt, att möjligheten att anordna korpralskolutbildning skvadronsvis äfventyras.

Hvad den ifrågavarande kavalleriskolans sättande på krigsfot angår, kan den icke uppsätta egen depå, till följd hvaraf den i fält skeende afgången af personal och hästar icke kan i vanlig ordning ersättas. Då, såsom redan framhållits, ordnandet af en sådan skola icke utgör någon verklig eller slutlig lösning af frågan angående stärkandet af kavalleriet i Norrland, synas åtgärder i sådan riktning icke böra tillgripas.

Därtill kommer, att sammandragandet eller upprättandet af en kavalleriskola i Norrbotten kommer att medföra särskilda och afsevärda kostnader såväl med hänsyn till befälets aflöning som ock med hänsyn till erforderliga kasernbyggnader. Hvad de senare vidkommer, måste man nämligen uppföra ett nytt skoletablissemang — som enligt verkställd beräkning skulle medföra en utgift af 730,000 kronor —, under det att kavalleritruppförbandens etablissemang, sådana de hittills varit afsedda att uppföras, skulle förblifva oförändrade.

Hvad *mellersta Norrland* angår, har veterligen icke något förslag framställt att där förlägga mindre styrka, än som motsvarar ett femskvadronsregemente. Det ligger emellertid i sakens natur, att samma skäl,

som kunna anföras mot att till Norrbotten förlägga endast två skvadroner eller att därstädes anordna en kavalleriskola, äga giltighet äfven i fråga om sättet för att tillgodose mellersta Norrlands behof af kavalleri.

2. Norrbotten.

Då, uppå i det föregående angifna skäl, en sådan lösning af den norrländska kavallerifrågan ansetts böra förordas, att erforderlig styrka af de uti Skåne förlagda tio-skvadronsregementena skulle förläggas till Norrland — ett truppförband, motsvarande fem skvadroner, till hvarterdera Norrbotten och mellersta Norrland —, och då vidare *Norrbottens* behof af kavalleri funnits böra i främsta rummet och snarast möjligt ses till godo, framställer sig det spörsmålet, hvilketdera af nyssnämnda båda regementen bör för detta senare ändamål tagas i anspråk. Svaret på detta spörsmål torde bestämmas af det läge, hvaruti frågan om dessa regementens kasernbyggnader för närvarande befinner sig. Då ännu icke några nya sådana byggnader blifvit nådigst beslutade för Skånska husarregementet, som endast förfogar öfver Kronprinsens husarregementes förutvarande, i Hälsingborg belägna kasernetablissemang, men då å andra sidan af Skånska dragonregementets nya etablissemang i Ystad den större delen är färdigbyggd, torde häraf följa, att svaret måste blifva: *Skånska husarregementet*.

Ur rent militär synpunkt vore det helt visst önskvärdt, att den för Norrbotten beräknade kavalleristyrkan utan tidsutdräkt komme att dit förflyttas, och att sålunda kavalleriorganisationen uti denna landsända kunde i sin helhet träda i kraft, så snart beslut därom vore fattadt. En sådan öfverflyttning af en hel kavalleribataljon, dvs. fem skvadroner med bataljonsstab, kan dock icke omedelbarligen verkställas, enär en af de viktigaste förutsättningarna för densamma, nämligen behöfliga kasernbyggnader, för närvarande saknas. Mot en så med ens vidtagen organisationsåtgärd — huru eftersträfvansvärd den i och för sig kan synas vara — tala dessutom andra skäl, som redan uti det föregående blifvit berörda, och som, i korthet sagdt, afse, att anspråken såväl på rekryteringen af den för kavalleriet i Norrbotten erforderliga volontärpersonalen som ock på uttagningen af det nödiga antalet värnpliktige endast efter hand böra stegras.

Vid öfvervägandet af nu berörda förhållanden, hvilka torde få betraktas såsom måttgifvande i fråga om öfvergångstiden för förläggandet af en kavalleribataljon till Norrbotten, har det befunnits lämpligt, att denna tid, som beräknats till sex år, bör indelas uti tre perioder, eller,

måhända, rättare uttryckt, att öfverflyttningen af den till nämnda styrka hörande personalen och hästarna bör ske uti tre omgångar.

Innan emellertid en redogörelse lämnas för enskildheterna af denna öfverflyttning, torde här böra meddelas, att vid afvägandet af de sätt, hvarpå denna åtgärd lämpligen kunde äga rum, grundligt tagits under ompröfning, huruvida icke behovet af kavalleri i Norrbotten skulle kunna fyllas uti blott två omgångar sålunda, att först tre och sedermera två skvadroner komme att öfverflyttas från Skåne till sin nya förläggningssort. För ett dylikt tillvägagångssätt tala åtskilliga skäl, men hafva dessa ansetts böra vika för hänsynen att kunna åstadkomma en nöjaktig inkvartering af den uti första omgången öfverflyttade styrkan, hvarför öfverflyttningen lämpligen synes böra ske uti tre omgångar, med två skvadroner i första omgången, en uti den andra och två uti den tredje.

Uti inkvarteringsafseende yppa sig nämligen under de första öfvergångsåren vissa svårigheter, hvilka naturligen varda större, om kasernutrymme kräfves för tre skvadroner, än om styrkan bestämmes något mindre eller till blott två skvadroner. Då af helt naturliga skäl det icke låter sig göra att omedelbart efter fattande af beslut i ämnet hafva kasernbyggnader färdiga för den först öfverflyttade styrkan, måste provisoriska förläggingsanordningar tillgripas, då det måste betraktas såsom önskvärdt, att öfverflyttningen oförtöfvadt begynner. Möjlighet härtill torde erbjuda sig genom att under ett eller annat år taga utrymme i anspråk dels inom Norrlands artilleriregementes kasern i Boden (för både personal och hästar), dels eventuellt inom Norrbottens regementes kasern inom samma ort (endast för personal). Det utrymme, som uti den förstnämnda af dessa båda kaserner tillfälligtvis kan påräknas, torde böra beräknas till hvad som afses för två batterier, och motsvarar detsamma inkvartering för 8 underofficerare och 140 volontärer, däri inräknadt underbefäl af manskapet, samt stallutrymme för 84 hästar. Stallutrymmet är sålunda icke ens tillräckligt för en skvadrons häststyrka, och är det med hänsyn härtill nödvändigt att snarast möjligt, sedan beslut att förlägga kavalleri till Norrbotten fattats, gå i författning om uppförandet af erforderliga stallar för det antal hästar, som skola öfverflyttas i första omgången.

I öfverensstämmelse med hvad nu i korthet blifvit anfördt, har det, i fråga om enskildheterna af öfverflyttningen, i den mån dessa nu kunna öfverskådas, beräknats och befunnits ändamålsenligt, att desamma borde gestalta sig på hufvudsakligen följande sätt, under förutsättning att erforderliga förberedelser i fråga om inkvartering o. d. vidtagas omedelbarligen efter det att beslut i ämnet blifvit fattadt. Såsom första öfvergångsår har antagits år 1907.

Första omgången (perioden).

1. Första omgången eller perioden omfattar en tid af tre år: första, andra och tredje öfvergångsåren.

2. På våren under första öfvergångsåret öfverflyttas af Skånska husarregementet:

a) af *staben*:

- 1 regementsofficer,
- 1 regementsadjutant,
- 1 bataljonsläkare,
- 1 bataljonsveterinär,
- 3 sjukvårdsbeställningsmän,
- 5 hofslagarbeställningsmän och
- 1 gevärshandtverkare;

b) af *skvadronsstaten*:

- 2 ryttmästare,
- 5 löjtnanter,
- 2 underlöjtnanter,
- 2 fanjunkare,
- 4 sergeanter,
- 132 korpraler och volontärer,
- 2 musiksergeanter och
- 4 trumpetare; samt

c) af *hästar*:

det antal kronan tillhöriga hästar, som belöper sig på två skvadroner.

3. Enligt 1901 års härordning skall, vid genomförd organisation, å »skvadronsstaten» för hvarje skvadron finnas 55 korpraler och öfriga volontärer, således för två skvadroner 110. Dels med hänsyn till den omständigheten, att volontärstyrkan vid Skånska husarregementet för närvarande icke är oväsentligen större än 55 man per skvadron, dels med hänsyn till önskvärdheten att den först öfverflyttade manskapsstyrkan göres så stor som inkvarteringsförhållandena medgifva, har denna ansetts böra bestämmas till 132 korpraler och volontärer eller 66 per skvadron. Vid den skvadron, som öfverflyttas i andra omgången, bör i förhållande härtill antalet korpraler och volontärer minskas

4. Under hvart och ett af första, andra och tredje öfvergångsåren uttagas och utbildas 60 värnpliktige.

5. Omedelbart efter fattandet af beslut i ämnet, således under det år, som föregår första öfvergångsåret, påbörjas uppförandet af ett kasern-etablissemang för en kavalleribataljon (fem skvadroner), och bör arbetet så bedrivas, att vid slutet af tredje öfvergångsåret finnes kasernutrymme för tre skvadroner och stallutrymme för motsvarande antal hästar.

6. Hästar, som vid de öfverflyttade skvadronerna kasseras, ersättas under första perioden med dresserade hästar från regementets öfriga skvadroner, hvadan under denna tid icke någon annan remontutbildning äger rum än den, som under första året möjligen erfordras för att färdigdressera hästar, hvilkas dressyr icke blifvit afslutad.

Andra omgången (perioden).

1. Andra omgången eller perioden omfattar en tid af två år: fjärde och femte öfvergångsåren.

2. Med slutet af tredje eller början af fjärde öfvergångsåret öfverflyttas af Skånska husarregementet:

a) af *staben*:

- 1 sjukvårdsbeställningsman och
- 2 hofslagarbeställningsmän;

b) af *skvadronsstaten*:

- 2 ryttmästare,
- 2 löjtnanter,
- 1 underlöjtnant,
- 1 fanjunkare,
- 2 sergearter,
- 33 korpraler och volontärer,
- 1 musiksergeant och
- 2 trumpetare; samt

c) af *hästar*:

det antal kronan tillhöriga hästar, som belöper sig på en skvadron.

3. Antalet korpraler och volontärer utjämnas mellan de tre öfverflyttade skvadronerna.

4. Under hvart och ett af fjärde och femte öfvergångsåren uttagas och utbildas 90 värnpliktige.

5. Det för en bataljon (fem skvadroner) afsedda kasernetablissermanget färdigbygges.

6. Med det fjärde öfvergångsåret äger utbildning af remonter rum vid de tre öfverflyttade skvadronerna.

Tredje omgången (perioden).

1. Tredje omgången eller perioden utgöres af blott ett år: sjätte öfvergångsåret.

2. Med slutet af femte eller början af sjätte öfvergångsåret öfverflyttas af Skånska husarregementet:

a) af *staben*:

- 1 regementsofficer,
- 1 regementsadjutant,
- 2 sjukvårdsbeställningsmän och
- 4 hofslagarbeställningsmän;

b) af *skvadronsstaten*:

- 2 ryttmästare,
- 5 löjtnanter,
- 2 underlöjtnanter,
- 2 fanjunkare,
- 4 sergeanter,
- 110 korpraler och volontärer,
- 6 officersvolontärer,
- 2 musiksergeanter och
- 4 trumpetare; samt

c) af *hästar*:

det antal kronan tillhöriga hästar, som belöper sig på två skvadroner.

3. Under sjätte öfvergångsåret ökas uttagningen och utbildningen af värnpliktige till det antal, som uttages och utbildas vid ett vanligt femskvadronsregemente.

Den till Norrbotten öfverflyttade kavalleristyrkan synes under tiden härför och tills vidare böra räknas till och sålunda tillhöra Skånska husar-

regementet, men vara från regementet detacherad. Den regementsofficer, som förrättar tjänsten såsom detachementschef, äfvensom den regementsadjutant, hvilken vid detachementsexpeditionen kan betraktas såsom regementskvartermästare, torde böra tillerkännas lämpligt arfvode. Regementspastors- och auditörstjänsterna vid detachementet torde kunna upprätthållas mot arfvode af därtill kompetenta personer. Däremot bör särskild intendenttjänsteman anställas vid detsamma.

När tidpunkten synes inne, dvs. när den nya organisationen erhållit nödig stadga, bör såväl återstoden af Skånska husarregementet som den för Norrbotten afsedda och därstädes förlagda kavalleristyrkan erhålla en organisation, alldeles motsvarande öfriga fem-skvadronsregementen.

3. Mellersta Norrland.

I öfverensstämmelse med den uti det föregående lämnade utredningen och därvid framställda skäl skulle *mellersta Norrlands* behof af kavalleri — hvilket behof, i likhet med Norrbottens, beräknats till ett truppförband, motsvarande fem skvadroner — tillgodoses äfven genom omreglering af kavalleriets nuvarande förläggning, dvs. genom att till ifrågavarande landsdel förflytta erforderlig styrka af de uti Skåne förlagda tio-skvadronsregementena.

I fråga härom skulle det måhända synas, som om det låge närmast till hands att föreslå, att — sedan fem skvadroner af Skånska husarregementet ansetts böra förflyttas till Norrbotten — återstoden af samma regemente förlades till mellersta Norrland. Mot ett sådant förslag kunde emellertid göras den erinran, att genom dess förverkligande skulle Skånska husarregementet komma att alldeles försvinna, åtminstone såsom ett truppförband förlagdt uti den provins, efter hvilken det bär sitt namn. Men då frågan angående förläggning af kavalleri till mellersta Norrland torde kunna lösas äfven på det sätt, att erforderlig styrka af *Skånska dragonregementet* förläggas till ifrågavarande landsdel, vill det synas som om man, beträffande dessa båda vägar för fyllandet af mellersta Norrlands behof af kavalleri, bör välja den senare. Genom att för ändamålet taga i anspråk Skånska dragonregementet komma nämligen — under förutsättning att detsamma kommer att delas på samma sätt som Skånska husarregementet — samtliga kavalleritruppförband inom svenska armén att erhålla en med hvarandra öfverensstämmande organisation och sammansättning, hvartill kommer, att man bevarar Skånska husar- och dragonregementena såsom inom deras

ursprungliga förläggningsområde bestående truppförband. Därjämte vinnes en annan fördel. Genom att till förstärkande af kavalleriet i Norrland använda en bataljon af hvarterda Skånska husar- och Skånska dragonregementet skulle de till Norrbotten och mellersta Norrland öfverflyttade truppförbanden, intill dess de vuxit in uti den nya organisationen, kunna, om så skulle visa sig erforderligt, påräkna stöd af de uti Skåne kvarvarande delarna af samma regementen.

Hvad beträffar den tidpunkt, då för tillgodoseende af mellersta Norrlands behof af kavalleri omregleringen af Skånska dragonregementets förläggning ändamålsenligen skulle begynna, har uti det föregående gjorts det uttalandet, att i förhållande till fyllandet af motsvarande behof i Norrbotten borde mellersta Norrland komma i andra rummet. Därjämte har det framhållits, att anspråken i fråga om volontärrekrytering och värnpliktsuttagning för stärkandet af det norrländska kavalleriet endast efter hand borde göras gällande. Med hänsyn hertill har det ansetts lämpligt, att öfverflyttningen af personal och hästar från Skånska dragonregementet till mellersta Norrland skulle taga sin början först året näst efter det, under hvilket det för Norrbotten afsedda kavalleritruppförbandet i sin helhet blifvit förlagdt därstädes, dvs. under det sjunde öfvergångsåret. Vid denna tidpunkt synes man kunna påräkna, att tillgången på värnpliktige skulle medgifva uttagning äfven för kavalleriet i mellersta Norrland, utan att därigenom skulle uppstå någon olägenhet för öfriga truppslag.

Hvad öfverflyttningen i öfrigt angår, torde den böra ske uti två omgångar: med tre skvadroner uti första omgången, det sjunde öfvergångsåret, och två skvadroner uti den andra, det tionde öfvergångsåret. I betraktande häraf bör uppförandet af det för kavalleriet i mellersta Norrland erforderliga kasernetablissemanget begynna så tidigt, att utrymme finnes för tre skvadroner det sjunde öfvergångsåret och för återstoden det tionde.

Det ligger i sakens natur, att då de åtgärder, hvarom här är fråga, icke skola sättas i verket förrän efter förloppet af åtskilliga år, endast hufvuddragen af desamma nu kunnat angifvas, alldenstund därtill hörande enskildheter nu icke kunna så öfverskådas, att det vore skäl att definitivt framställa dem. Inför ett så långt tidsskede som det föreliggande måste man vara beredd på af omständigheterna påkallade ändringar och jämkningar uti organisationens genomförande.

4. Kostnader.

Hvad först de med stärkandet af kavalleriet i Norrland — på sätt uti det föregående föreslagits — förenade *utgifter för en gång* angår, utgöras dessa i främsta rummet af kostnaderna för erforderliga kasernetablissemang i Norrbotten och i mellersta Norrland.

Enligt »Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang jämte officersbostäder för ett kavalleriregemente i Boden» (Bil. n:r 5) skulle ett sådant etablissemang *för kavalleritruppförbandet i Norrbotten* kosta 1,730,000 kronor, däraf 1,478,000 kronor för själfva etablissemang och 252,000 kronor för officersbostäderna.

För *kavalleritruppförbandet i mellersta Norrland* skulle ett motsvarande etablissemang, men utan officersbostäder, kosta 1,345,000 kronor (Bil. n:r 6).

Den *sammanlagda* kostnaden för dessa båda kasernetablissemang skulle sålunda utgöra $1,730,000 + 1,345,000 = 3,075,000$ kronor.

Då det gäller att taga i öfvervägande denna kostnadsfråga, torde följande omständigheter böra beaktas, såsom utöfvande inflytande på frågans bedömande.

År 1902 beviljade Riksdagen till kasernbyggnader för Skånska husarregementet 1,347,000 kronor, däraf 295,000 kronor voro beräknade för utvidgning af det nuvarande kasernetablissemang i Hälsingborg och 1,052,000 kronor för uppförandet af ett nytt fullständigt kasernetablissemang för fem skvadroner. Dessa medel äro ännu icke tagna i anspråk för det med dem afsedda ändamålet.

Genom förhandlingar med Hälsingborgs stad har nämligen frågan angående ordnandet af Skånska husarregementets förläggning och inkvartering kommit uti ett nytt läge. Resultatet af dessa förhandlingar föreligger dels i nädiga brevet angående Riksdagens skrifvelse i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om öfverlåtande till staden Hälsingborg af Skånska husarregementets nuvarande kasernområde m. m. (Bil. n:r 7), dels uti ett aftal mellan Kungl. Maj:t och Kronan samt Hälsingborgs stad angående upplåtelse af mark för Kungl. Skånska husarregementets nya kasernetablissemang (Bil. n:r 8).

Detta aftal är träffadt under den förutsättningen, att ett för Skånska husarregementet i dess helhet afsedt etablissemang blefve förlagdt till Hälsingborgs stad, och enligt detsamma skulle helt och hållet nya kasernbyggnader uppföras för nämnda truppförband å annan plats än å det nuvarande, i 1902 års statsverksproposition under fjärde hufvudtiteln ifråga-

satta kasernområdet. I aftalet ingick, bland andra villkor, det, att staden skulle till statsverket kontant uti tre omgångar betala sammanlagdt 900,000 kronor, med rätt att å beloppet åtnjuta afdrag med den summa, hvarmed kostnaden för uppförandet af det nya kasernetablissemang kunde komma att understiga 2,247,000 kronor. I gengäld skulle Kronan till Hälsingborgs stad öfverlämna det nuvarande etablissemang med dess tomt samt exercisfältet och skjutbanan.

Utanför området för denna utredning torde ligga den frågan, huru — under förutsättning att Skånska husarregementet med hälften af sin styrka eller i sin helhet kommer att förflyttas från Hälsingborg — den i sådant fall erforderliga uppgörelsen med denna stad ändamålsenligen bör ordnas. Under antagande emellertid att detta kan ske på ett för båda parterna tillfredsställande sätt, synes det förefinnas möjlighet för att nyssnämnda belopp, 900,000 kronor, skulle kunna beräknas såsom bidrag till bestridande af de kostnader, som äro förenade med uppförandet af nya kavallerietablissemang i Norrbotten och mellersta Norrland. Till grund för en sådan möjlighet ligger dock den förutsättningen, att annat truppförband skulle i Skånska husarregementets ställe komma att förläggas till Hälsingborg, samt att detta regemente — då, såsom i det föregående föreslagits, endast fem skvadroner böra tagas i anspråk för stärkande af kavalleriet i Norrland, medan de andra fem skvadronerna skulle lämnas af Skånska dragonregementet — skulle förläggas till Ystad, där tillräckligt inkvarteringsutrymme finnes, sedan nämligen de för mellersta Norrland afsedda, Skånska dragonregementet tillhörande fem skvadronerna förflyttats till denna landsdel. I sådant fall skulle för kasernbyggnaderna i Norrland kunna blifva disponibla äfven de 295,000 kronor, som beräknats för utvidgning af det nuvarande kasernetablissemang i Hälsingborg.

Om man emellertid fattar i sikte endast förflyttningen af fem skvadroner från Skånska husarregementet till Norrbotten, bör, under förutsättning att en sådan förflyttning varder beslutad, det belopp, 1,052,000 kronor, som enligt 1902 års riksdagsbeslut i kasernfrågan afsägs för uppförandet af ett nytt fullständigt kasernetablissemang för nämnda regementes halfva styrka, kunna tagas i anspråk för ett dylikt etablissemang uti Norrbotten. I betraktande häraf skulle man under de första öfvergångsåren icke behöfva äska något anslag för detta ändamål. Nyssnämnda belopp, 1,052,000 kronor, är nämligen i det allra närmaste tillräckligt — skillnaden är endast 28,000 kronor — för att bestrida kostnaden för ett med tillhörande officersbostäder uppfördt kasernetablissemang för tre skvadroner, afsedt att utvidgas till ett sådant etablissemang för fem skvadroner. Kostnaden för ifrågavarande etablissemang för tre skva-

droner, hvilket enligt den i det föregående upptagna planen för öfverflyttningen skulle uppföras under de tre första öfvergångsåren, är beräknad till 1,080,000 kronor (Bil. n:r 9).

Det finnes dock en annan omständighet, som äfven torde böra beaktas, när det gäller att bedöma frågan angående de kostnader, som de ifrågavarande kasernetablissemangen i Norrbotten och mellersta Norrland skulle kräfvat. Man torde nämligen icke böra förbise, att hvilken utväg man än väljer för att stärka kavalleriet i Norrland, kommer den att medföra utgifter för nya kasernbyggnader därstädes. Sålunda skulle, såsom förut framhållits, uppförandet af ett etablissemang för en kavalleriskola om två skvadroner draga en till 730,000 kronor beräknad kostnad, under det att utgifterna för de öfriga kavallerietablissemangen icke komma att undergå någon minskning. Genom att fullständigt lösa den norrländska kavallerifrågan inbesparas kostnaden för att bygga ett särskildt skoletablissemang.

Den fullständiga lösningen af frågan angående stärkandet af kavalleriet i Norrland, sådan den uti denna utredning föreslagits, kommer — det ligger i sakens natur — att under alla förhållanden för uppförandet af erforderliga kasernbyggnader medföra ökade utgifter, större eller mindre alltefter det sätt, hvarpå därmed sammanhängande frågor lösas. I förhållande till de fördelar, som försvaret erhåller genom den ifrågasatta omregleringen af kavalleriets förläggning, torde emellertid utgifterna icke kunna betraktas såsom alltför stora. Under ofvan gjorda förutsättningar skulle nämligen de för kasernbyggnader i Hälsingborg nu disponibla medlen, tillsammans 2,247,000 kronor, kunna påräknas för de till en kostnad af 3,075,000 kronor beräknade kasernbyggnaderna i Norrbotten och mellersta Norrland, hvadan de senare skulle kräfvat ett tillskott af 828,000 kronor. Då uppförandet af ett särskildt skoletablissemang beräknas kosta 730,000 kronor, blefve skillnaden — för frågans fullständiga lösning — allenast 98,000 kronor.

Kostnaden för *förflyttningen* af fem skvadroner från Skånska husarregementet till Norrbotten — hvilken förflyttning skulle ske i tre omgångar — är beräknad till omkring 26,000 kronor. För motsvarande förflyttning till mellersta Norrland ställer sig naturligen kostnaden väsentligen lägre.

De särskilda kostnader för *arfvoden* åt viss personal, som *under öfvergångstiden* skäligen skulle kunna erfordras, hafva beräknats sålunda: detachementschefen 1,500 kronor, adjutanten hos detachementschefen 1,000

kronor, en regementspastor 400 kronor, en auditör 400 kronor, en redogörare 1,460 kronor (4 kronor om dagen), tillsammans 4,760 kronor. Därtill böra läggas *expensmedel* 1,500 kronor.

Såsom i det föregående framhållits, skulle de till Norrbotten och mellersta Norrland förflyttade truppförbanden i sinom tid, dvs. när de nya organisationerna vunnit nödig stadga, erhålla en sammansättning, som motsvarar de öfriga fem-skvadronsregementena. Den årliga *kostnadsökning å aflöningsanslaget*, som härigenom kommer att uppstå, uppgår för hvartdera truppförbandet till 28,599 kronor 50 öre (Bil. n:r 10). Vid det för Norrbotten afsedda regementet skulle däremot, genom uppförandet af officersbostäder, besparing kunna ske å anslaget till *inkvarteringskostnader* (jfr Bil. n:r 11).

Hvad angår de för truppernas *naturaunderhåll, sjukvård, öfningar* och *materiel* afvensom för *remontering och skoning* afsedda anslagen, hafva dessa hittills icke beräknats särskildt för Norrland, utan de hafva utgått efter för landet i dess helhet gjorda medeltalsberäkningar. Det finnes således icke någon anledning att i detta afseende göra undantag särskildt för de kavalleritruppförband, som enligt denna utredning äro afsedda att efter hand förläggas till Norrbotten och mellersta Norrland. Transporten af remonter till dessa landsdelar blifver gifvetvis dyrare än motsvarande för de för Skånska husar- och dragonregementena erforderliga remonttransporterna. Huruvida de förra transporterna kunna utföras inom ramen af de grunder, som nu tillämpas beträffande beräkningen af anslaget till remontering och hästlega, låter sig för närvarande icke med bestämdhet öfverskådas, men kan anses sannolikt.

I detta sammanhang synes uppmärksamheten böra fästas på befintligheten af den redan omnämnda *Norrbottens hästjägarskvadrons fond*, hvars afkastning åtminstone till en viss del torde kunna beräknas för de kostnader, som äro förbundna med stärkandet af kavalleriet i Norrland, såsom transportkostnader, vissa nyuppsättningskostnader o. d.

5. Inkvarteringsåtgärder under öfvergångstiden.

Det ligger i sakens natur, att intill dess kasernetablissemang för de till Norrbotten och mellersta Norrland förflyttade truppförbanden blifva färdiga, vissa svårigheter komma att yppas för att under tiden för öfver-

flyttningen bereda erforderligt kasern- och stallutrymme för Skånska husarregementet.

Det *nuvarande kasernetablissemang*et i *Hälsingborg* (Bil. n:r 12) har bostäder för 12 underofficerare och logement för en manskapsstyrka om 280 man samt stallar för 448 hästar, däraf 130 uti två provisoriska stallar. Man torde kunna beräkna, att detta stallutrymme är tillräckligt för fyra skvadroner, samt att, med användning af tillfälliga anordningar, personalen vid samma antal skvadroner kan förläggas uti detta etablissemang. För att inkvartera den del af Skånska husarregementet, som icke kan inrymmas uti detsamma, dvs. fyra skvadroner, sedan nämligen två skvadroner uti första omgången öfverflyttats till Norrbotten, synes lämpligast att taga i anspråk redan befintliga kaserner, som inom den närmaste tiden blifva lediga eller eljest torde kunna komma till användning för ifrågavarande ändamål. Dessa kaserner torde vara:

Skånska trängkårens nuvarande kasernetablissemang i Landskrona, rymmande 9 underofficerare och en manskapsstyrka om 357 man samt 153 hästar, däraf i sommarstall 65 hästar (Bil. n:r 13);

Lifgardets till häst gamla kasern i Stockholm, rymmande 19 underofficerare och en manskapsstyrka om 416 man samt 417 hästar (Bil. n:r 14).

I Skånska trängkårens nuvarande kasern — hvilken kår inom den närmaste tiden kommer att förflyttas till Hässleholm — kunna, om ytterligare erforderligt stallutrymme anordnas provisoriskt, förläggas två skvadroner. De båda återstående skvadronerna torde kunna få plats i Lifgardets till häst gamla kasern.

I denna sistnämnda kasern äro nu förlagda Vaxholms grenadjärregemente, som dock under nästa år torde komma att förflyttas till sitt nya etablissemang å Rindön, samt det under uppsättning varande Positionsartilleriregementet. Då detta senare regemente för närvarande har endast 22 stamhästar och omkring 80 under viss tid lejda hästar, torde utan svårighet stallutrymme för två skvadroners hästar kunna beredas i Lifgardets till häst gamla kasern. Äfven torde det — utom under tiden för Positionsartilleriregementets beväringsskrytskola — icke möta något hinder att därstädes förlägga manskapsstyrkan vid ifrågavarande båda skvadroner. Under nämnda beväringsskrytskola torde denna förlägningsfråga dock kunna så ordnas, att den del af Positionsartilleriregementets manskap, som icke får rum i Lifgardets till häst gamla kasern, förläggas till andra i Stockholm befintliga kasernbyggnader.

I öfverensstämmelse med hvad som nu blifvit sagdt skulle af den för Norrbotten afsedda bataljonen af Skånska husarregementet två skva-

droner snarast möjligt förflyttas till Boden, medan af de tre öfriga en kvarblifver i Hälsingborg och två förläggas till Stockholm, intill dess det nya kasernetablissemanget i Norrbotten kan inrymma äfven dem. Af den andra bataljonen skulle tre skvadroner kvarstanna i Hälsingborg och två blifva förlagda till Landskrona intill den tidpunkt, då de kunna förläggas till Ystad, i den mån de för mellersta Norrland afsedda skvadronerna af Skånska dragonregementet kunna förflyttas till sin nya förläggningsort.

Med hänsyn till det läge, i hvilket Skånska husarregementets kasernfråga för närvarande befinner sig, torde det under alla förhållanden blifva nödvändigt att tillgripa provisoriska förläggningsanordningar för att inkvartera regementets manskap och hästar. Därigenom att två skadroner enligt det nu framställda förslaget skulle snarast möjligt förflyttas till Norrbotten, blifva dessa anordningar af mindre omfattning, än hvad eljest synes skola blifva händelsen.

Särskild mening.

I fråga om den styrka, med hvilken kavalleriet i Norrland bör i fredstid ökas, har jag tillåtit mig framhålla följande såsom min skiljaktiga mening.

Då kavalleri utan större svårighet kan vid krigsutbrott transporteras från annan del af landet till mellersta Norrland, synes behofvet af därstädes i fredstid förlagdt kavalleri ej vara så angeläget, att det måste tillgodoses. Den ofvan föreslagna förläggningen i fredstid af ett truppförband om fem skvadroner till nämnda landsdel synes mig därför ej nödvändig.

Stockholm den 31. januari 1905.

Axel von Arbin.

BILAGOR.

Tabell,

ntvisande *folkmängden* inom de fem norrländska länen den 31. december åren 1892—1902.

L ä n.	F o l k m ä n g d å r										Sam- manlagd ökning af folk- mängden 31. dec. 1892—31. dec. 1902.	Ökning i procent af folk- mängden 31. dec. 1892.
	1892.	1893.	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.	1902.	
Gäflaborgs	210,574	211,882	214,768	218,864	222,144	226,423	230,674	234,348	238,048	241,420	242,652	15
Västernorrlands	212,028	212,660	214,600	217,220	220,541	223,606	227,049	229,011	232,311	234,968	236,537	12
Jämtlands	101,171	101,234	102,708	104,259	105,958	107,656	109,424	110,492	111,391	112,761	113,166	12
Västorbottens	127,292	128,617	130,946	133,336	136,056	138,061	140,195	141,830	143,755	145,961	147,899	16
Norrbottens	108,406	110,193	112,886	115,500	118,412	121,311	125,487	129,852	134,769	138,630	141,542	31
Summa	759,471	764,536	775,907	789,179	803,113	817,057	832,829	845,533	860,254	873,740	881,796	—

Tabell, utvisande antalet *levande födde mankön* inom

L ä n.	L e f v a n d e f ö d d e												
	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.	1891.	1892.	1893.
Gäflleborgs . . .	2,998	3,088	3,174	3,295	3,308	3,509	3,510	3,350	3,340	3,353	3,476	3,238	3,438
Västernorrlands .	3,247	3,290	3,316	3,579	3,429	3,684	3,737	3,768	3,766	3,846	4,101	3,698	3,780
Jämtlands . . .	1,389	1,450	1,518	1,629	1,609	1,667	1,641	1,758	1,577	1,634	1,676	1,521	1,577
Västerbottens . .	1,895	1,922	1,899	2,084	2,012	2,136	2,109	2,093	2,103	2,171	2,371	2,231	2,323
Norrbottens . . .	1,732	1,650	1,741	1,806	1,880	1,891	2,118	1,843	1,992	1,963	2,078	1,917	2,085
Summa	11,261	11,400	11,648	12,393	12,238	12,887	13,115	12,812	12,778	12,967	13,702	12,605	13,203

Bil. n:r 2.

de fem norrländska länen åren 1881—1901.

m a n k ö n å r								Ökning från år 1881 till år 1891.	Ökning i procent från år 1881 till år 1891.	Ökning (minskning) från år 1891 till år 1901.	Ökning (minskning) i procent från år 1891 till år 1901.	Ökning från år 1881 till år 1901.	Ökning i procent från år 1881 till år 1901.
1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.						
3,290	3,467	3,478	3,439	3,654	3,639	3,647	3,842	+ 478	+ 16	+ 366	+ 11	+ 844	+ 28
3,565	3,857	3,611	3,735	3,820	3,794	3,827	3,905	+ 854	+ 26	— 196	— 5	+ 658	+ 20
1,571	1,602	1,601	1,652	1,715	1,641	1,610	1,702	+ 287	+ 21	+ 26	+ 2	+ 313	+ 23
2,282	2,346	2,425	2,304	2,389	2,358	2,561	2,513	+ 476	+ 25	+ 142	+ 6	+ 618	+ 33
2,180	2,311	2,305	2,262	2,499	2,587	2,699	2,850	+ 346	+ 20	+ 772	+ 37	+ 1,118	+ 65
12,888	13,583	13,420	13,392	14,077	14,019	14,344	14,812	+ 2,441	—	+ 1,110	—	+ 3,551	—

Tabell, utvisande antalet *inskrifningsskyldiga*

Inskrifningsområde.	1894.	1895.	1896.
Gäfleborgs (Helsinges regementes 1894—1901):			
21-åriga	1,438	1,564	1,742
Öfveråriga	291	390	343
Underåriga	23	32	32
Fast anställda	—	22	—
Summa	— 1,774	— 2,020	— 2,148
Jämtlands (Jemtlands fältjägareregementes 1894—1901):			
21-åriga	673	790	777
Öfveråriga	122	167	163
Underåriga	19	34	16
Fast anställda	—	59	—
Summa	— 873	— 1,107	— 1,103
Västernorrlands (Vesternorrlands regementes 1894—1901):			
21-åriga	1,549	1,687	1,787
Öfveråriga	384	424	388
Underåriga	21	18	28
Fast anställda	—	4	—
Summa	— 1,958	— 2,131	— 2,241
Västerbottens (Vesterbottens regementes 1894—1901):			
21-åriga	922	1,203	1,281
Öfveråriga	204	289	164
Underåriga	11	11	16
Fast anställda	—	34	—
Summa	— 1,171	— 1,545	— 1,517
Norrbottnens (Norrbottnens regementes 1894—1901):			
21-åriga	914	1,048	1,067
Öfveråriga	282	277	316
Underåriga	8	3	6
Fast anställda	—	23	—
Summa	— 1,227	— 1,364	—
Summa sammanlagt	— 7,003	— 8,167	— 8,
Sammandrag			
21-åriga	5,496	6,292	6,654
Öfveråriga	1,283	1,547	1,374
Underåriga	82	98	98
Fast anställda	142	230	303
Summa	7,003	8,167	8,429

- Anm. 1.** Från och med år 1902 öfverflyttades norra delen af Hälsingland (af Västra Hälsinglands fögderi: L valls stad) från Helsinges regementes till Jämtlands inskrifningsområde.
- 2.** Antalet underåriga år 1901 är särskildt stort — säkerligen på grund af den då väntade ökningen

inom VI. arméfördelningsområdet åren 1894—1904.

1897.		1898.		1899.		1900.		1901.		1902.		1903.		1904.	
1,806 343 48 —	2,197 38	2,011 416 48 —	2,475 39	2,004 432 50 —	2,486 48	2,263 498 91 —	2,852 37	1,996 545 110 —	2,651 43	1,543 376 84 —	2,003 36	1,406 373 72 —	1,851 38	1,390 396 49 —	1,835 52
—	2,235	—	2,514	—	2,534	—	2,889	—	2,694	—	2,039	—	1,889	—	1,887
870 169 22 —	1,061 139	823 213 21 —	1,057 128	853 214 31 —	1,098 115	939 237 72 —	1,248 139	870 239 280 —	1,389 122	1,329 407 168 —	1,904 157	1,297 347 77 —	1,721 142	1,357 310 80 —	1,777 120
—	1,200	—	1,185	—	1,213	—	1,387	—	1,511	—	2,061	—	1,863	—	1,897
1,775 347 26 —	2,148 60	1,839 454 22 —	2,315 53	2,019 563 21 —	2,603 38	2,096 559 44 —	2,699 36	1,988 532 201 —	2,721 22	1,903 475 118 —	2,496 23	1,917 544 71 —	2,532 20	1,987 510 76 —	2,573 43
—	2,208	—	2,368	—	2,641	—	2,735	—	2,743	—	2,519	—	2,552	—	2,616
1,206 177 22 —	1,405 45	1,253 148 18 —	1,419 63	1,284 174 19 —	1,477 49	1,272 205 48 —	1,525 47	1,186 199 121 —	1,506 56	1,196 172 43 —	1,411 92	1,247 168 33 —	1,448 112	1,261 260 41 —	1,562 126
—	1,450	—	1,482	—	1,526	—	1,572	—	1,562	—	1,503	—	1,560	—	1,688
1,082 353 13 —	1,448 29	1,104 414 15 —	1,533 70	1,177 394 15 —	1,586 41	1,449 450 67 —	1,966 47	1,118 372 314 —	1,804 33	984 439 129 —	1,552 16	932 329 57 —	1,318 45	1,076 346 106 —	1,528 67
—	1,477	—	1,603	—	1,627	—	2,013	—	1,837	—	1,568	—	1,863	—	1,595
—	8,570	—	9,152	—	9,541	—	10,596	—	10,347	—	9,690	—	9,227	—	9,688

arméfördelningsområdet.

6,739	7,030	7,337	8,019	7,158	6,955	6,799	7,101
1,389	1,645	1,777	1,949	1,887	1,869	1,761	1,822
131	124	136	222	1,026	542	310	352
311	353	291	306	276	324	357	408
8,570	9,152	9,541	10,596	10,347	9,690	9,227	9,688

s tingslag och Järfse socken, af Norra Hälsinglands fögderi: Delsbo, Bergsjö och Forsa tingslag samt Hudiks-
jänstgöringstid —, hvilket förhållande medfört en minskning i antalet 21-åriga under de närmast följande åren

Förslag till organisation af en kavalleriskola om 2 skvadroner i Norrbotten.**I. Skolans personal och hästar.***Staben.*

- 1 öfverstelöjtnant eller major, chef,
- 1 löjtnant, adjutant,
- 1 sergeant, väbel och tillika förrådsförvaltare,
- 1 sergeant, köksföreståndare,
- 1 sjukvårdskorpral,
- 1 sjukvårdsryttare,
- 1 hofslagarkorpral,
- 1 hofslagarvicekorpral och
- 2 hofslagarryttare.

Skvadronerna.

- 2 ryttmästare,
- 8 löjtnanter,
- 4 serjeanter (däraf 2 tjänstgörande såsom fanjunkare),
- 10 distinktionskorpraler,
- 20 korpraler,
- 200 öfriga volontärer,
- 1 musikserjeant och
- 5 trumpetare.

Civilmilitär personal.

- 1 regementspastor,
- 1 auditör,

- 1 extra läkare,
- 1 redogörare och
- 1 extra veterinär.

Hästar.

24 egna tjänstehästar och
250 stamhästar.

II. Grunderna för skolans sammansättning.

1. Förutom erforderlig stab synes *befälspersonalen* vid skolan böra beräknas till något mera än den enligt exercisreglementet för kavalleriet för två skvadroner erforderliga. Vid öfvervägande häraf har det ansetts:

a) att antalet subalternofficerare bör bestämmas till 4 per skvadron, för att utbildningen må kunna bedrivas med önskvärd kraft;

b) att serjeanter böra kommenderas att tjänstgöra såsom fanjunkare vid skolans skvadroner, för att ej kavalleriregementenas skvadroner skola få sina fanjunkare bortkommenderade; samt

c) att vicekorpraler endast undantagsvis böra beordras till skolan, då det måste anses önskvärdt, att äldre underbefäl tjänstgör vid densamma.

2. Då skolan bör bilda två fältstarka skvadroner, har det befunnits, att antalet *elever* bör uppgå till minst 100 meniga volontärer per skvadron. Vid sådant förhållande kommer antalet elever vid skolan att utgöra i medeltal 4 per skvadron af hela kavalleriet.

3. Hvad den *civilmilitära personalen* vid skolan angår, torde regementspastors- och auditörstjänsterna mot skälig ersättning kunna bestridas af regementspastor, respektive auditör, vid något i Norrbotten förlagdt truppförband. Däremot synes såväl extra läkare som extra veterinär böra beordras till skolan. Den vid densamma erforderliga redogöraretjänsten torde, mot arfvode, kunna upprätthållas efter därom med lämplig person träffadt aftal.

Nödigt gevarshandtverkarebiträde torde, mot ersättning enligt gällande taxa, kunna erhållas från något annat truppförband.

Uttredning ang. behovet af ytterligare kavalleri i Norrland.

4. Icke vapenföra värnpliktige uttagna till fackmän, såsom skrifbiträden, hofslagare, sadelmakare, skraddare, skomakare och militärarbetare, synas böra i och för fredstjänstgöringen i erforderligt antal kommenderas till skolan.

5. Till skolan beordrade officerare medföra fastställdt antal *egna tjänstehästar*.

Antalet *stamhästar* bör med hänsyn till styrkan af den personal, som vid skolan bör göras beriden å sådana hästar, utgöra 250. Därigenom skulle i medeltal 5 hästar per skvadron af hela kavalleriet behöfva uttagas.

III. Kommendering till skolan och tid för densamma.

1. I fråga om *befälets beordrande* till skolan göra tvenne synpunkter sig gällande, nämligen å ena sidan önskvärdheten dels att under längsta möjliga tid hålla detsamma kvar i Norrbotten för att därigenom öka dess kännedom om nämnda gränstrakt, dels att bereda kavalleriets befäl tillfälle att lära känna öfre Norrland, samt å andra sidan nödvändigheten att genom befälets längre kvarstannande och affösande i omgångar bibehålla kontinuiteten vid skolan. För att tillfredsställa dessa olika fordringar torde lämpligast vara, att en del af den för skolans stab afsedda personalen, nämligen chefen, adjutanten och väbeln, tillika tjänstgörande såsom förrådsförvaltare, beordras för längre, helst obestämd tid, öfriga officerare för två år med ombyte af två, respektive tre vid vardera skvadronen hvarje år samt all öfrig personal för ett år.

2. De till skolan beordrade *eleverna* böra hafva afslutat sin rekrytutbildning vid vederbörliga regementen, innan de beordras till skolan, och sålunda utgöras antingen af senast approberade rekryter eller af äldre manskap. I förra fallet skulle skolan blifva en korpralskola, i senare fallet en underofficersskola. Det förra torde vara att föredraga. Att vid skolan anordna både korpralsutbildning och underofficersutbildning, skulle nödvändiggöra elevernas vistelse vid densamma under två hela år, samt dessutom föranleda anordnandet af underofficersskolor såväl vid vederbörliga regementen som vid skolan i Norrbotten. Af dessa skäl torde det gifvetvis vara fördelaktigast att göra skolan uteslutande till en korpralskola.

Skolan synes lämpligen böra taga sin *början* vid samma tid som regementenas korpralskolor, dvs. under förra hälften af oktober, samt fortgå under ett helt år. En kommendering vid skolan bör ej från densamma afgå, förrän den nya kommenderingen inträffat därstädes.

IV. Hästarnas anskaffning.

1. I fråga om stamhästarnas anskaffning kunna tre olika *sätt* tänkas komma till användning, nämligen:

- a) att medföra hästar till hvarje kommendering;
- b) att till skolan en gång för alla från regementena öfverlämna det erforderliga antalet hästar; och
- c) att å skolans stat uppföra samma antal hästar.

Det sistnämnda sättet torde, till följd af därmed förenade kostnader, ej böra ifrågasättas, ehuru det eljest har sina fördelar. Ej heller torde det förstnämnda sättet böra tillämpas, enär transportkostnaderna blifva afsevärda. Såväl för att minska dessa som för hästarnas acklimatisering i Norrbotten synes det vara lämpligast att från regementena till skolan öfverlämna det erforderliga hästantalet.

2. Bland hästarna böra *ej* ingå *remonter*. De hästar, som beordras till skolan, böra vara fullt utvecklade samt sålunda efter erhållen remontdressyr kvarstanna vid vederbörliga regementen ett eller två år, innan de afsändas till skolan för att ersätta afgången därstädes.

3. *Omsättningen bland hästarna* är beräknad till 30 stycken per år.

V. Utrustning.

1. I afseende å *utrustningen* af personal och hästar vid skolan torde i detta sammanhang endast böra fästas uppmärksamheten därpå, att en del *persedlar för vinterbehofvet* bör anskaffas för skolan samt att vissa persedlar, såsom hästutredningspersedlar, äfvensom reglementerade fordon ändamålsenligen synas en gång för alla böra tilldelas densamma.

VI. Kostnader.

1. För skolans förläggning erfordras ett *kasernetablissemang* för två skvadroner jämte officersbostäder. Kostnaden härför är enligt å nästa sida stående approximativa kostnadsuppgift beräknad till 730,000 kronor.

**Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang jämte officersbostäder
för en kavalleriskola om 2 skvadroner i Boden.**

	Kronor
Kasernbyggnad med arrester och nnderofficersbostäder	200,000
Kökinrättning, af trä, med kök af sten	40,000
Sjukpaviljong	30,000
Stall, för 2 skvadroner, af trä	140,000
Ridhus, af trä	70,000
Exercishus, af trä	45,000
Skosmedja	10,000
Sjukstall	15,000
Vagnbod, af trä	6,000
Afträden, af trä	4,000
Gödselstäder	1,500
Rörledningar, planering och arbetsledning	55,000
	Kronor 616,500
Oförutsedda utgifter	23,500
	Summa kronor 640,000
<i>Officersbostäder</i>	90,000
	Summa kronor 730,000

Kungl. Fortifikationens kasernbyggnadsafdelning den 30. november 1904.

Carl Lundquist,
t. f. afdelningschef.

2. Förutom kostnaden för erforderligt kasernetablissemang krävas vissa utgifter en gång för alla, nämligen *organisations-* och *nyuppsättningskostnader* för diverse persedlar och fordon samt för den första transporten till skolan. Dessa kostnader utgöra enligt å nästa sida stående beräkning 23,000 kronor.

Organisations- och nyuppsättningskostnader för kavalleriskolan i Norrbotten.

	Kronor
Traktamente för officerare, underofficerare, extra läkare och veterinär	237: 50
Kostnad för transporten af personalen	3,832: 97
Kostnad för transporten af hästarna	7,224: —
Dagaflöning och portionsersättning för hästkötarna	26: 66
Kostnad för anskaffning af till vinterutrustningen hörande persedlar:	
241 par yllevantar à kr. 1	241: —
241 par ytterhandskar à kr. 2: 50	602: 50
241 par filtsockor à kr. 2: 15	518: 15
241 st. lösa pälsfoder à kr. 20	4,820: —
	6,181: 65
Kostnad för anskaffning af 5 st. trängfordon à kr. 700	3,500: —
Kostnad för anskaffning af tillbehör till fordon m. m.	1,300: —
Kostnad för transport af fordonen från Stockholm till Boden	433: 20
Oförutsedda kostnader	264: 02
Summa kronor	23,000: —

Om emellertid det här nedan upptagna årliga anslaget för skolan beviljas i sin helhet afven för det år, då skolan skall begynna sin verksamhet, torde, alldenstund skolan är afsedd att sammandragas först i oktober månad, icke några särskilda organisations- och nyuppsättningskostnader behöfva beräknas — förutsatt dock att dessa kostnader få bestridas ur årsanslaget.

3. Det årligen erforderliga anslaget omfattar dagtraktamente för officerare och underofficerare jämlikt aflöningsreglementet § 103, arfvoden till viss personal, de efter skolans trädande i verksamhet återkommande färd- och transportkostnaderna, expensmedel m. m. d. Årsanslaget utgör enligt nedanstående beräkning 39,000 kronor.

Årliga kostnader för kavalleriskolan i Norrbotten.

<i>Aflöning:</i>	Kronor
1 chef, dagtraktamente i 365 dagar à kr. 5	1,825: —
2 ryttmästare, dagtraktamente i 365 dagar à kr. 4	2,920: —
9 subalternofficerare, dagtraktamente i 365 dagar à kr. 3	9,855: —
3 sergeanter (tjänstgörande såsom väbel och fanjunkare), dagtraktamente i 365 dagar à kr. 2: 50	2,737: 50
3 sergeanter, dagtraktamente i 365 dagar à kr. 2	2,190: —
Transport	19,527: 50

	Transport 19,527: 50	Kronor
1 mnsiksergeant, dagtraktamente i 365 dagar à kr. 2	730: —	
1 regementspastor, arfvode	200: —	
1 auditör, >	200: —	
1 redogörare, >	730: —	
1 extra läkare, dagtraktamente i 365 dagar à kr. 7	2,555: —	
1 > veterinär, > > > > à kr. 4: 50	1,642: 50	
12 hästskötare, dagaflöning > > > à kr. 0: 10	438: —	
12 > , portionsersättning i 365 dagar à kr. 0: 52	2,277: 60	28,300: 60

Färdkostnader.

Kostnad för transport från Boden af personal	3,604: 03	
> > > till > > >	3,604: 03	
> > > från > af hästar	588: 60	
> > > till > > >	1,279: 80	
Dagaflöning och portionsersättning åt hästskötarna under resorna	21: 08	
Traktamente för officerare, underofficerare, extra läkare och veterinär	271: —	
¹ / ₄ af kostnaden för färd för chef, adjutant och sergeant till och från Boden	143: 05	
¹ / ₄ af kostnaden för transport af 2 hästskötare och 4 hästar till och från Boden samt dagaflöning och portionsersättning åt hästskötarna	121: 02	9,632: 61
Expensmedel	750: —	
Oförutsedda utgifter	316: 79	
	Summa kronor 39,000: —	

Innan det nya, för kavalleriskolan i Norrbotten erforderliga kasern-etablissemangen blir färdigt, skulle med användande af provisorisk förläggning, på sätt som framhållits i fråga om öfverflyttningen af de båda första skvadronerna från Skånska husarregementet till Norrbotten (sid. 28 uti detta betänkande), skolan kunna tidigare träda i verksamhet, men då med en i förhållande till inkvarteringsutrymmet minskad styrka af personal och hästar.

Bil. n:r 5.

Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang jämte officersbostäder för ett kavalleriregemente om 5 skvadroner i Boden.

	K r o n o r.	
Kanslikasernbyggnad med arrester och nnderofficersbostäder	570,000	—
Kökinrättning, af trä, med kök af sten	60,000	—
Sjukpaviljong	50,000	—
Stall, för 5 skvadroner, af trä, ...	350,000	—
Ridhus, af trä	70,000	—
1 „ „ „	70,000	—
Varmbadhus och tvättinrättning	45,000	—
Exercishus, af trä	45,000	—
Skosmedja	18,000	—
Sjukstall	22,000	—
Vagnbod, af trä	10,000	—
Afträden, af trä	6,000	—
Gödselstäder	3,000	—
Rörledningar, planering och arbetsledning	100,000	—
	Kronor	
Oförutsedda utgifter	1419,000	—
	59,000	—
	Summa kronor	1,478,000 —
<i>Officersbostäder</i>	252,000	—
	Summa kronor	1,730,000 —

Kungl. Fortifikationens kasernbyggnadsafdelning den 30. november 1904.

Carl Lundquist,
t. f. afdelningschef.

**Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang för ett kavalleri-
regemente om 5 skvadroner i mellersta Norrland.**

	Kronor.	
Kanslikasernbyggnad med arrester och nnderofficersbostäder	510,000	—
Kokinträttning, af trä, med kök af sten	55,000	—
Sjukpaviljong	45,000	—
Stall, för 5 skvadroner, af trä	325,000	—
Ridhus, af trä	60,000	—
1 » »	60,000	—
Varmbadhus och tvättinträttning	40,000	—
Exercishus, af trä	40,000	—
Skosmedja	17,000	—
Sjukstall	20,000	—
Vagnbod, af trä	9,000	—
Afträden, af trä	6,000	—
Gödselstäder	3,000	—
Rörledningar, planering och arbetsledning	100,000	—
	Kronor 1,290,000	—
Oförutsedda utgifter	55,000	—
Summa kronor	1,345,000	—

Häri ingå inga officersbostäder.

Kungl. Fortifikationens kasernbyggnadsafdelning den 16. december
1904.

Carl Lundquist,
t. f. afdelningschef.

Afskrift.

Bil. n:r 7.

OSCAR etc. Vår ynnest etc. Sedan VI genom nådig proposition den 31. mars innevarande år föreslagit Riksdagen medgifva, att ej mindre det kronan tillhöriga område 885,000 kvadratfot, omfattande kvarteren Achilles, Morpheus, Cybele, Isis, Perseus och Aeolus med däremellan befintlig och enligt uppgjord stadsplan för gator afsedd mark samt därå uppförda kasernbyggnader inom Hälsingborgs stad, an äfven Skånska husarregementets nuvarande exercisfält och skjutbaneområde eller hemmansdelen ²⁵/₁₂₈ mantal N:r 6 Raus i Luggude härad om tillhopa 50 hektar 6 ar 10 kvadratmeter finge på de af Hälsingborgs stadsfullmäktige enligt beslut den 3. sistlidne mars erbjudna villkor till staden öfverlätas, så snart nytt kasernetablissemang för nämnda regemente blifvit uppfördt och till regementet öfverlämnadt samt det nuvarande kasernetablissemanget blifvit fullständigt utrymdt,

har Riksdagen uti skrifvelse den 20. nästlidne maj anmält, att Riksdagen bifallit Vår ifrågavarande framställning.

Detta hafve VI i nåder låtit OSS föredragas; och hafve VI, med godkännande af stadsfullmäktiges enligt beslut den 3. sistlidne mars gjorda erbjudande, velat härigenom bemyndiga Eder att i enlighet med det uppgjorda förslagskontraktet sluta aftal med stadsfullmäktige; hvarjämte VI funnit godt i nåder föreskrifva, att den genom berörda aftal kronan tillkommande egendom skall ställas under vård och förvaltning af Eder, som jämväl i öfrigt hafven att iakttaga och bevaka kronans på aftalet grundade rätt. Hvilket VI Eder till kännedom och underdånig efterrättelse härigenom i nåder meddele. Stockholms slott den 17. juni 1903.

OSCAR.

Louis Palander.

Till Arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet, angående Riksdagens skrifvelse i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om öfverlåtande till staden Hälsingborg af Skånska husarregementets nuvarande kasernområde m. m.

Afskriftens likhet med originalet intygas af

Carl Fr:son Wachtmeister,
kapten vid Generalstaben.

Aftal

mellan Kungl. Maj:t och Kronan samt Hälsingborgs stad angående upplåtelse af mark för Kungl. Skånska husarregementets nya kasernetablissemang m. m.

Sedan Kungl. Maj:t genom härvid i afskrift bifogade nådiga bref den 17. juni 1903 — med godkännande af ett utaf Hälsingborgs stadsfullmäktige, enligt beslut den 3. mars samma år, under förutsättning att ett för Kungl. Skånska husarregementet i dess helhet afsedt etablissemang blefve till Hälsingborgs stad förlagdt, gjordt erbjudande om upplåtelse af mark m. m. för samma etablissemang, jämte skjutbana och öfningsfält — bemyndigat Kungl. Arméförvaltningen å Fortifikationsdepartementet att i enlighet med uppgjordt förslagskontrakt sluta aftal med stadsfullmäktige, här mellan Kungl. Arméförvaltningen, å ena sidan, samt Hälsingborgs stad genom dess stadsfullmäktige, å andra sidan, träffats följande öfverenskommelse:

1:o.

Hälsingborgs stad upplåter med full äganderätt, gravations- och kostnadsfritt till Kronan det å bifogade karta med röd linje omslutna området, innehållande i areal omkring 174 hektar. Den del af detta område, som skall användas till tomt för kasernetablissemang, samt så stort område invid Gyhults anhaltstation å västkustbanan, som erfordras till aflastnings- och upplagsplats för byggnadsmaterialier, äfvensom mark för anläggning af väg från anhaltstationen till byggnadsplatsen skall till Kronan afträdas, då sådant erfordras. Den återstående delen af marken skall, fri från byggnader, afträdas den 14. mars 1905; dock skall densamma senast under år 1904 genom stadens försorg och på dess bekostnad igensås med gräs för att vid afträdandet vara lämplig till exercisplats.

2:o.

Den å kartan med fulldragen blå linje omslutna marken, till hvilken staden eller dess rättsinnehafvare bibehåller ägande- och brukningsrätten,

skall på det sätt få af Kronan disponeras att, då sådant af vederbörande militära myndigheter anses erforderligt, densamma skall helt och hållet utrymmas, på det att regementets skjutöfningar må kunna i riktning mot detta område obehindrat äga rum. De byggnader, som äro belägna därinom, skall staden vara skyldig att borttaga, så snart detta påfordras. Å de tider af året, då markens beträdande icke förorsakar skada å där växande gröda, skall området stå till regementets förfogande för äfven andra öfningar.

3:o.

Staden medgifver, att den emellan det i mom. 1 omförmälda exercisfältets östra gräns och den s. k. Bergavägen belägna, 25 meter breda jordremsan icke må bebyggas utan endast användas till vägens utvidgning.

Till säkerhet för denna servitutsrätt äfvensom för beståndet af den Kronan tillförsäkrade rätt öfver det i mom. 2 omförmälda området, förbinder sig staden att uti ifrågavarande jordområden förskaffa Kronan in-teckning, gällande framför alla andra områdena möjligen vidhäftande gravationer.

4:o.

Regementets kallbadhus får förblifva på dess nuvarande plats med fritt tillträde till detsamma, intill dess staden kan anskaffa annan plats för dylikt badhus, närmare det blifvande kasernetablissemanget.

5:o.

Staden skall ett år efter därom framställd begäran hafva kostnadsfritt för Kronan till etablissemangets gräns framdragit ledningar för vatten, aflopp och gasbelysning samt vara skyldig att tillhandahålla regementet vatten och gas till pris i enlighet med stadens för förbrukning däraf gällande taxa.

6:o.

Staden förbehålles rätt att å det område, som af staden upplåtes till Kronan, framdraga underjordiska ledningar för vatten, aflopp och belysning; dock att sådana arbeten må ske endast på sådant sätt och å sådana tider, som med hänsyn till undvikande af hinder och olägenheter för regementet och dess öfningar kunna med Kronan öfverenskommas.

7:o.

Staden förbinder sig att till Kronan kontant betala:
 inom utgången af år 1903 ett belopp af *tvåhundrausen kronor*;
 inom utgången af år 1904 ytterligare *trehundrausen kronor*; samt
 inom utgången af år 1905 ytterligare *fyrhundrausen kronor*;
 dock att hvad beträffar sistnämnda utbetalning staden må vara berättigad *dels* att innehålla beloppet intill dess staden aftalsenligt fått emottaga den fasta egendom, som Kronan, enligt hvad i nästföljande punkt bestämmes, skall till staden upplåta, om detta icke skett före utgången af år 1905,

dels ock att å beloppet åtnjuta afdrag med den summa, hvarmed kostnaden för uppförandet af det nya kasernetablissemang kan komma att understiga 2,247,000 kronor, därvid emellertid staden förbinder sig att godkänna den kostnadsuppgift, som af Kungl. Arméförvaltningen lämnas.

8:o.

Så snart det nya kasernetablissemangt blifvit fullt färdigt och regementet dit inflyttat, samt det nuvarande kasernetablissemangt hunnit fullständigt utrymmas, öfverlåter Kronan kostnadsfritt till Hälsingborgs stad detta senare etablissemang jämte kaserntomten samt det nuvarande exercisfältet och skjutbanan, allt med full äganderätt och fritt från in-teckningar.

9:o.

Därest staden ej genom godvillig öfverenskommelse med vederbörande jordägare kan förvärfva den mark, som skall till Kronan med full äganderätt öfverlämnas, utan detta område till större eller mindre del måste af Kronan exproprieras, skall staden godtgöra Kronan alla kostnader såväl för markens inlösande som för expropriationsmålets utförande.

10:o.

Nödiga åtkomsthandlingar för vinnande af lagfart skola af staden tillhandahållas Kronan, i hvad angår den under mom. 1:o här ofvan omförmälda mark, samt af Kronan öfverlämnas till staden, beträffande den under mom. 8:o angifna fasta egendom.

Kostnaderna för lagfarts vinnande bestridas af den, som marken äger. Staden åligger att bestrida kostnaderna för erhållande af de under mom. 3:o omförmälda inteckningar.

Af denna upplåtelsehandling äro två exemplar upprättade, af hvilka Kungl. Arméförvaltningen samt Hälsingborgs stad erhållit hvar sitt.
Stockholm den 30. september 1903.

G. C:SON BERGMAN.

LUDV. W:SON MUNTHE.

/ Axel Göransson.

Hälsingborg den 22. september 1903.

På stadsfullmäktiges i Hälsingborg vägnar:

N. PERSSON.

/ K. E. Norrsell.

Vice ordförandens för stadsfullmäktige i Hälsingborg, herr konsuln och kommandören N. Perssons egenhändiga namnteckning bevittnas

FRANS OLSSON.

A. GRÉN.

Afskriftens likhet med originalet intygas af

Carl Fr:son Wachtmeister,
kapten vid Generalstaben

Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang för ett detachement om 3 skvadroner i Boden, afsedt att utvidgas till ett etablissemang för ett kavalleriregemente om 5 skvadroner.

	Kronor.	
Kanslibyggnad med arrester	120,000	—
Kasernbyggnad med underofficersbostäder	230,000	—
Kokinträttning, af trä, med kök af sten	60,000	—
Sjukpaviljong	50,000	—
Stall, för 3 skvadroner, af trä	210,000	—
Ridhus, af trä	70,000	—
Exercishus, af trä	45,000	—
Skosmedja	18,000	—
Sjnkstall	22,000	—
Vagnbod, af trä	10,000	—
Afträden, af trä	6,000	—
Gödselstäder	3,000	—
Rörledningar, planering och arbetsledning	70,000	—
	Kronor	914,000 —
Oförutsedda utgifter	36,000	—
	Summa kronor	950,000 —
<i>Officersbostäder</i>	130,000	—
	Summa kronor	1,080,000 —

Kungl. Fortifikationens kasernbyggnadsafdelning den 30. november 1904.

Carl Lundquist,
t. f. afdelningschef.

Bil. n:r 10.

Beräkning af de ökade kostnaderna genom Skånska husar-(dragon-)regementets delning i två regementen om 5 skvadroner.

	Kronor.		Summa kronor.	
Vederbörliga stater ökas med:				
1 öfverste och chef, lön	6,000	—	10,620	—
dagaföning å 6 kronor i 365 dagar	2,190	—		
lönstillägg för 2 tjänstehästar å 400 kronor	800	—		
furageersättning å 1 krona om dagen för hvarje häst	730	—		
inkvarteringsbidrag å	900	—		
1 ryttmästare af 2. klassen (regementskvartermästare), lön	2,400	—	5,790	—
dagaföning å 4 kronor i 365 dagar	1,460	—		
lönstillägg för 2 tjänstehästar å 400 kronor	800	—		
furageersättning å 1 krona om dagen för hvarje häst	730	—		
inkvarteringsbidrag å	400	—		
1 regementspastor, arfvode	—	—	1,000	—
1 auditor, arfvode	—	—	800	—
1 regementsläkare, lön	3,400	—	5,825	—
dagaföning å 5 kronor i 365 dagar	1,825	—		
inkvarteringsbidrag å	600	—		
1 intendent af 1. klassen, lön	3,400	—	5,260	—
dagaföning å 4 kronor i 365 dagar	1,460	—		
inkvarteringsbidrag å	400	—		
1 förvaltare, lön	1,200	—	2,092	—
dagaföning å 2 kronor i 365 dagar	730	—		
servisbidrag å	12	—		
ålderstillägg $\frac{300}{2}$ kronor	150	—		
1 regementsveterinär, lön	2,400	—	5,025	—
dagaföning å 4 kronor i 365 dagar	1,460	—		
lönstillägg för 1 tjänstehäst å 400 kronor	400	—		
furageersättning å 1 krona om dagen	365	—		
inkvarteringsbidrag å	400	—		
1 fanjunkare (regementsväbel), lön	1,200	—	1,942	—
dagaföning å 2 kronor i 365 dagar	730	—		
servisbidrag å	12	—		
Transport kronor	—	—	38,354	—

		Kronor.		Summa kronor.	
Transport kronor		—	—	38,354	—
1 hofslagarvicekorpral, jämte underhåll in natura, lön	180	—			
dagaföning à 0,30 krona i 365 dagar	109	50		289	50
1 musikfanjunkare, lön	1,200	—			
dagaföning à 2 kronor i 365 dagar	730	—			
servisbidrag à	12	—		1,942	—
Summa kronor		—	—	40,585	50
Vederbörliga stater minskas med:					
1 major, lön	4,000	—			
dagaföning à 5 kronor i 365 dagar	1,825	—			
lönstillägg för 2 tjänstehästar à 400 kronor	800	—			
furageersättning à 1 krona om dagen för hvarje häst . .	730	—			
inkvarteringsbidrag à	600	—		7,955	—
1 underlöjtnant (tredje regementsadjutant), lön	720	—			
dagaföning à 3 kronor i 365 dagar	1,095	—			
lönstillägg för 2 tjänstehästar à 400 kronor	800	—			
furageersättning à 1 krona om dagen för hvarje häst . .	730	—			
inkvarteringsbidrag à	300	—		3,645	—
1 hofslagarkorpral, jämte underhåll in natura, lön	240	—			
dagaföning à 0,40 krona i 365 dagar	146	—		386	—
Summa kronor		—	—	11,986	—

Den ökade kostnaden blir alltså $40,585.50 - 11,986.00 = 28,599.50$ kr. Dessutom bör tillkomma expensmedel för hvarterdera truppförbandet 1,500 kr., minskadt med 300 kr., hvarmed nämnda kavalleriregementens expensmedel öfverstiga öfriga kavalleriregementens, eller 1,200 kr.

Bil. n:r 11.

**Beräkning af inkvarteringskostnaderna för inkvarteringsbidrag vid ett
kavalleriregemente om 5 skvadroner.**

			Kronor.	
1 öfverste	å 870: —	kronor	870	—
1 öfverstelöjtnant (major)	» 570: —	»	570	—
5 ryttmästare af 1. klassen	» 370: —	»	1,850	—
2 » » 2. »	» 370: —	»	740	—
7 löjtnanter » 1. »	» 276: —	»	1,932	—
6 » » 2. »	» 276: —	»	1,656	—
5 underlöjtnanter	» 276: —	»	1,380	—
1 regementsläkare	» 570: —	»	570	—
1 bataljonsläkare	» 323: —	»	323	—
1 regementsveterinär	» 370: —	»	370	—
1 bataljonsveterinär	» 276: —	»	276	—
1 intendent	» 370: —	»	370	—
Summa kronor			10,907	—

Anm. Ofvanstående beräkning gäller för förläggning i landsort, utom Göteborg.

Bil. n:r 13.

**Uppgift å befintligt utrymme uti Skånska trängkårens kasernetablissemang
i Landskrona.**

Byggnader.	Antal		Antal		Antal hästar.
	under- office- rare.	rum.	man- skap.	loge- ment.	
En större kasernbyggnad.					
Bottenvåningen	2	8	45	5	—
Våningen 1 tr. npp	1	4	72	8	—
" 2 "					

¹ Byggnaden innehåller dessutom 4 lägenheter för ogifta sergeanter m. m.

Bil. n:r 14.

**Uppgift å befintligt utrymme uti Lifgardets till häst gamla kasern
i Stockholm.**

Byggnader.	Antal		Antal		Antal hästar.
	under- office- rare.	rum.	man- skap.	loge- ment.	
Kasernbyggnaden.					
Bottenvåningen	2	6	205	11	—
Våningen 1 tr. upp	10	14	200	10	—
> 2 > >	7	11	11	2	—
Stallar.					
4 stallar	—	—	—	—	417
Summa	19	31	416	23	417

INNEHÅLL.

	Sid.
I. Utredning angående behovet af ytterligare kavalleri i Norrland . . .	5.
1. I allmänhet	5.
2. Terrängförhållandena i Norrland	7.
3. Särskilda synpunkter	10.
4. Rekryteringsförhållanden	12.
5. Erforderlig ökning af kavalleriet i Norrland.	18.
II. Förslag angående fyllande af behovet af kavalleri i Norrland . . .	21.
1. I allmänhet	21.
2. Norrbotten	27.
3. Mellersta Norrland	32.
4. Kostnader	34.
5. Inkvarteringsåtgärder under öfvergångstiden	37.
Särskild mening	40.

Bilagor.

N:r 1. Tabell, utvisande <i>folkmängden</i> inom de fem norrländska länen den 31. december åren 1892—1902	43.
» 2. Tabell, utvisande antalet <i>levande födde mankön</i> inom de fem norrländska länen åren 1881—1901.	44.
» 3. Tabell, utvisande antalet <i>inskrifningsskyldiga</i> inom VI. arméfördelningsområdet åren 1894—1904	46.
» 4. Förslag till organisation af en kavalleriskola om 2 skvadroner i Norrbotten	48.
» 5. Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang jämte officersbostäder för ett kavalleriregemente om 5 skvadroner i Boden	55.
» 6. Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang för ett kavalleriregemente om 5 skvadroner i mellersta Norrland	56.

N:r 7.	Afskrift af nådiga brevet den 17. juni 1903 till Arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet, angående Riksdagens skrifvelse i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om öfverlåtande till staden Hälsingborg af Skånska husarregementets nuvarande kasernområde m. m.	57.
» 8.	Afskrift af Aftal mellan Kungl. Maj:t och Kronan samt Hälsingborgs stad angående upplåtelse af mark för Kungl. Skånska husarregementets nya kasernetablissemang m. m.	58.
» 9.	Approximativ kostnadsuppgift för ett kasernetablissemang för ett detachement om 3 skvadroner i Boden, afsedt att utvidgas till ett etablissemang för ett kavalleriregemente om 5 skvadroner	62.
» 10.	Beräkning af de ökade kostnaderna genom Skånska husar-(dragon-)regementets delning i två regementen om 5 skvadroner	63.
» 11.	Beräkning af inkvarteringskostnaderna för inkvarteringsbidrag vid ett kavalleriregemente om 5 skvadroner	65.
» 12.	Uppgift å befintligt utrymme uti Skånska husarregementets kasernetablissemang i Hälsingborg	66.
» 13.	Uppgift å befintligt utrymme uti Skånska trängkårens kasernetablissemang i Landskrona	67.
» 14.	Uppgift å befintligt utrymme uti Lifgardets till häst gamla kasern i Stockholm	68.